

PORTFÓLIÓ

Hallgató neve:
Hetényi-Csécs Tünde

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet
Drámapedagógia területen pedagógus-szakvizsgára fel-
készítő (szakirányú továbbképzés) szak

A drámapedagógia eszközeinek alkalmazása
a közösségfejlesztésben

Belső konzulens: Dr. Kontra József Phd

egyetemi docens

Belső konzulens Neveléstudományi Intézet
intézete/tanszéke: Gyermeknevelési Tanszék

Készítette: Hetényi-Csécs Tünde

Kaposvár

2024

Tartalomjegyzék

1.fejezet: A portfólió összeállításának szakmai háttere.....	2
1.1. A szakmai életút rövid bemutatása.....	2
1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban.....	4
1.3. Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek.....	5
1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során.....	6
2. fejezet: A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények.....	8
2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása.....	8
2.2. A szakmai fejlődés tényeinek összegzése.....	22
2.3. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről.....	22
3. fejezet: További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása.....	24
3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	24
3.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás.....	25
3.3. További szakmai tervek.....	25
4. fejezet: Felhasznált irodalom.....	27
5. fejezet: Táblázatjegyzék.....	28
6. fejezet: Mellékletek.....	29
7. fejezet: Nyilatkozatok.....	51

1. fejezet: A portfólió összeállításának szakmai háttere

1.1. A szakmai életút rövid bemutatása

Általános iskolai tanulmányaimat lakóhelyemen, egy Kaposvár közeli faluban kezdtem. Kicsi iskola volt, csak alsó tagozat működött két összevont osztállyal és mindössze három pedagógussal. Tanítóim nagy hatással voltak rám, kedvességük, gyerekközpontúságuk, tudásuk hatalmassá tették őket a szememben. Nagy tisztelet övezte őket nemcsak a tanulók és a szülők körében, hanem az egész faluban. Ők voltak a TANÍTÓ NÉNIK és a TANÍTÓ BÁCSI.

Mivel összevont osztályok voltak, a nagyobbak mindig kaptak olyan feladatot, hogy a kisebbeket kellett segíteni, például olvasni, számolni. Szerettem ezt csinálni, olyannyira, hogy otthon is rendszeresen játszottam „tanító nénist”, ahol mindig én voltam a pedagógus, és a húgom a diák. Feladatokat írtam neki, majd ki is javítottam. Mivel a családomban nem volt tanár, ezzel kezdődött a pedagógus pálya iránti érdeklődésem. Gimnazistaként azonban nem erre készültem. Végül a sikertelen jogi egyetemi felvételi miatt mégis a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Karára kerültem angol műveltségterületre. Az itt töltött 4 év alatt egyszer sem fordult meg a fejemben, hogy nem vagyok jó helyen. Az oktatóim szakmai tudása, a gyakorlatokon szerzett tapasztalatok pozitív hatással voltak személyiségemre, képes voltam alkalmazkodni, változni, igazodni a pedagógus szerephez. 2001-ben, még diplomám megszerzése előtt elkezdtem dolgozni a Somogy megyei mernyei Szabadi Gábor Általános Iskolában. Angol nyelvet tanítottam a teljes felső tagozaton és az óraszámom kiegészítéseként magyar nyelv és irodalmat 5. évfolyamon, valamint azonnal osztályfőnök lettem. A legelső nagyobb kihívásokkal ekkor szembesültem. Az intézményben magas létszámban voltak a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és cigány tanulók. Komoly magatartási, tanulási problémákkal találtam szemben magam, melyekkel pályakezdőként kellett volna megküzdennem. Sok segítséget kaptam az idősebb kollégáktól, akik évek óta foglalkoztak ezekkel a gyerekekkel. De ennél még súlyosabbak voltak a szociális és családi háttérrel kapcsolatos gondok. A szülők általában alacsony iskolázottságúak voltak, a környező zsáktelepüléseken éltek munkalehetőség nélkül. Ilyen körülmények között nehéz volt motiválni szülőt, gyereket egyaránt. 8. évfolyam után vagy nem tanultak tovább, vagy maximum szakiskolába mentek. Elenyésző volt az érettségit adó intézménybe készülők száma. Ez utóbbi jelenséget az is okozta, hogy a jobb képességű gyerekeket már felső tagozatosként kaposvári általános iskolákba vitték

át. Ez a helyzet szükségessé tette, hogy tudatosan fejlesszem kompetenciáimat, és alkalmazkodjak a szituációkhoz. Folyamatosan részt vettem olyan továbbképzéseken, amelyek segítségként szolgáltak. Hogy a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanításához szükséges szaktárgyi tudást megszerezsem, munkahelyem teljes körű támogatása mellett diplomát szereztem a Berzsenyi Dániel Főiskolán.

Első gyermekem születésekor több, mint három tanévet hagytam ki. A gyeden töltött idő alatt fogalmazódott meg bennem az igény arra, hogy az angol műveltségterülettel kiegészült tanító diplomámat továbbfejlesszem. Törekvésemet azonban nem tudtam megvalósítani, mert a megkérdezett egyetemek nem indítottak olyan képzést, amely a már megszerzett tudásomra épült volna. 2009-ben tértem vissza a tanításhoz. Hamarosan munkaközösség-vezetőként is kipróbálhattam magam.

Váratlanul lehetőségem nyílt szaktárgyi tudásom fejlesztésére angol nyelvből. 2018-ban szereztem diplomát az ELTE Bölcsésztudományi Karának szombathelyi központjában mint angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár. Második gyermekem születése miatt ismét távol kerültem a tanári szerepkörtől 2016-ban. Hosszas tépelődés után személyes, családi és szakmai okok miatt 2018-ban a kaposvári Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskolában folytattam pedagógusi munkámat. Itt is magyar nyelv és irodalmat, angol nyelvet tanítok, valamint 2019-ben elvégeztem az Erkölc és etika az iskolában elnevezésű továbbképzést, ezért már etika tárgyat is oktatok. Ez utóbbi sok segítséget ad a tanulói közösségek alakulásának támogatásában, a közösségfejlesztésben, a megfelelő értékek közvetítésében. Nemcsak etikaórán, de osztályfőnökként is hasznát veszem ismereteimnek. 8. évfolyamosoknak rendszeresen biztosítok felvételi előkészítőt magyarból, valamint középfokú nyelvvizsgára való felkészítést. Közösségi feladatokban is részt veszek, szerveztem helyi versmondó versenyt, angol verseny iskolai fordulóját, ünnepi műsorokat. Ötödik tanéve vagyok a Lázár Ervin Program intézményi kapcsolattartója.

Ebben az intézményben egészen más jellegű kihívásokkal kell szembenéznem, mint az előzőben. Teljesen más a tanulók társadalmi, kulturális háttere, ebből adódóan más a munkához való hozzáállásuk, motiváltságuk, mások az igényeik. Sokkal céltudatosabbak, kitartóbbak, mindig a jobbra törekednek, működik bennük a versenyszellem. Szakmai tudásom, módszereim folyamatos megújítására van szükség. (Hetényi-Csécs, 2023)

1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

Valójában nem szerepelt a terveim között egy újabb képzés elvégzése. 2022 áprilisában a pedagógus II. fokozat megszerzésére irányuló minősítő eljárásban vettem részt, és abban a tanévben már nem tűztem ki magam elé újabb célokat. Azonban a nyári szünet után, 2022-23-as tanév előkészítésekor, augusztusban érkezett az intézményünkbe egy levél, amely a MATE szakirányú továbbképzéseit hirdette. Az iskolavezetés támogatta a kollégák esetleges továbbtanulási terveit, köztük a drámapedagógia területet is, mivel a 2020-as Nemzeti Alaptanterv bevezetésével a dráma-színház tantárgy bekerült a 6. évfolyam tárgyai közé. Intézményünkben volt, és valójában a mai napig van egyetemi végzettséggel rendelkező pedagógus, aki ellátja ezt a feladatot, de ő elsősorban tanító, és jelezte, hogy neki nehézséget okoz a felső tagozatos tanulókkal való munka, együttműködés. Az iskolavezetés felajánlotta a lehetőséget nekem. Elsősorban nem a drámapedagógia részterület miatt fogadtam el, sokkal inkább a pedagógus szakvizsga miatt, amely szükséges a mesterpedagógussá minősítő eljárásban, amely egy következő célkitűzésem lehetne. Azonban miután alaposabban áttanulmányoztam a képzés tájékoztatóját, megláttam a drámapedagógiában rejlő lehetőségeket is.

A 2020-21-es tanévben lettem az osztályfőnöke az egyik 5. osztálynak (jelenleg 8. évfolyamosok). A szerepkör ugyan nem volt újdonság, de természetesen igazodni, alkalmazkodni kell az új osztály szükségleteihez, és az osztályon belül az egyéni igényekhez. Akkori előzetes tájékozódásom szerint nem volt túl jó az osztályközösség alsó tagozatos korukban sem. Ennek több oka lehetett, de az biztos, hogy nagyon komoly probléma volt az, hogy a 4 alsós tanév alatt öt tanító néni váltotta egymást az osztályban. Továbbá 4. osztályos korukban a második félév nagy részét a járványügyi helyzet miatt digitális oktatásban töltötték. Szeptemberben tehát először is a társakhoz, közösséghez kellett visszaigazodni. Az egymáshoz való viszony nem lett jobb, mint előtte. Ugyanazok a kisebb társaságok voltak, akik ugyanúgy kirekesztettek másokat, ugyanazokért az okokért. Ugyanazokat bántották, piszkálták, akiket előtte is. A helyzeten folyamatosan próbáltam javítani, kerestem a megoldásokat. Nagy hasznát vettem ekkor az etika tanfolyamon tanult közösségfejlesztő és érzékenyítő játékoknak. Az 5. tanévük is elég zaklatott volt a folyamatos karantén szabályok, majd az újabb 5 hetes digitális oktatás miatt. A 6. évfolyamba lépve a közösség erősítése érdekében szakemberek segítségét kértem, iskolapszichológus és szociális segítő személyében. Sajnálatos módon az ő áldozatos munkájuk sem vezetett eredményre. Súlyosbította a helyzetet, hogy az alapproblémákat lassan-lassan kiegészítették a kamaszkori változások nehézségei. És a lehetőség, amit én megláttam a drámapedagógiában, az egy újabb eszköztár, amit felhasználhatok a közösségfejlesztésre.

Elvárásaim között szerepelt, hogy

- olyan tevékenységeket, játékokat, gyakorlatokat ismerek meg, amelyeket beépíthetek a mindennapi oktató-nevelő munkámba,
- új technikákat, eszközöket sajátítok el, amelyeket felhasználhatok közösségfejlesztésre, az együttműködés fejlesztésére, az elfogadás, empátia és tolerancia kialakítására,
- kreatív drámajáték ötleteket próbálhatok ki, amelyekkel segíthetem a tanulók szóbeli és írásbeli kifejezőképességét, tanulási képességeit, fejleszthetem képzelőerejét,
- átláthatóbbá válnak számomra a különböző intézményi munkakörök, speciális feladatok,
- elmélyíthetem ismereteimet a közoktatás működéséről, az intézményrendszer felépítéséről, működéséről.

A képzés során az első évben a pedagógus szakvizsgára felkészítő kurzusokon vettem részt, és jelenleg a drámapedagógiai tárgyakat hallgatom. Intézményemben a dráma- színház tantárgyat nem tanítom, de magyar, angol, etika és osztályfőnöki órán folyamatosan alkalmazom az eddig megismert drámapedagógiai eszközöket. (MATE, 2022)

1.3. Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek

Erősségemnek tartom, hogy rendkívül határozott vagyok és temperamentumos. Véleményem szerint a gyerekekkel szemben ez nagyon fontos, mert a bizonytalanságot, határo-

zatlanságot megérik. Általában igyekszem következetes lenni, a tanulókkal közösen megbeszéltem és elfogadott szabályokhoz próbálom tartani magam. Azonban ez esetben előfordulhatnak kivételes alkalmak.

Intézményünkön belül rendszeres az óralátogatás a vezetőktől, a munkaközösségvezetőktől, a kollégák részéről, valamint minden tanévben vannak nyílt órák, amikor az érdeklődő szülők megnézhetik a tanórákat. Az ő véleményük szerint további erősségem, hogy a kérdéseim pontosak, lényegre törőek, egyértelműek, magyarázataim jól érthetőek, logikusak. Az iskolán belüli óralátogatók nálam nagyobb pedagógiai tapasztalattal rendelkező kollégák, akik a megtekintett órák megbeszélésén mondták el benyomásaikat. A szülők visszajelzését leggyakrabban rögtön óra után kapom. Természetesen nem mindegyikük pedagógus, de pozitív véleményük motiváló hatású.

Alapvetően humoros vagyok, ezt szintén próbálom pozitívumként felhasználni a munkámban.

Azért, hogy rendszeresen tájékozódni tudjak a szaktárgyaim és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb, korszerű eredményeiről, aktív résztvevője vagyok több online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. Innét gyakorlatilag naponta tudok tájékozódni, ötleteket meríteni, szakmai tudásomat napra készen tartani. Elsősorban a pedagógiai eszköztáram bővítéséhez szoktam érdekes, játékos feladatokat felhasználni annak érdekében, hogy a tanóráimon ne száraz, elméleti tananyagot közvetítsek, a gyerekek jól érezzék magukat, de közben fejlődjenek is, élvezzék a munkát, játék legyen számukra tanulás, valamint kedvet kapjanak az egyéni kutatáshoz, ők is hozzanak be a tanórára érdekességeket, új információkat. (Hetényi-Csécs, 2021)

A tanulók érdekében gyakran együttműködöm a kollégákkal, szülőkkel különböző kommunikációs csatornákon keresztül. Fontosnak tartom munkámba beépíteni visszajelzéseiket. (Hetényi-Csécs, 2021)

Gyengeségemnek tartom, hogy bizonyos helyzetekben túlzott mértékben hagyom magam befolyásolni a tanulók egyéni problémái által, és ez a következetesség rovására megy. Például, amikor határidőre valaki nem tanulja meg a verset, és különböző családi okokkal, indokokkal magyarázza, vagy amikor 1-2 pont hiányzik a jobb érdemjegyhez a dolgozatnál. Hajlamos vagyok tekintettel lenni a gyerek helyzetére, miközben tudom, hogy a többiekkel szemben ez nem etikus, és az érintett diák személyiségfejlődésére sincs jó hatással, hogy az előzetesen lefektetett szabályokhoz, időpontokhoz, pontszámokhoz nem tartjuk magunkat. (Hetényi-Csécs, 2021)

Szintén folyamatosan fejlesztendő terület számomra a digitális kompetencia. A tudásomat eléggé hiányosnak érzem.

1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során

A következő feladatokat, célokat tűztem ki magam elé a képzés során:

- szélesebb körű ismeretek szerzése a közoktatási intézmények működéséről,
- az intézményrendszer hatékony irányításának megismerése,
- a nevelő-oktató munka követelményrendszerének aktualizálása,
- az intézményen belüli speciális feladatkörök tevékenységének megismerése,
- a drámajáték és színház módszertani eszközeinek elsajátítása, azok begyakorlása,

- a dráma-színház tantárgy önálló oktatására való felkészülés, illetve integrálása más tantárgyakba,
- új ötletek, gyakorlatok kutatása, gyűjtése,
- aktív részvétel a kurzusokon, ezáltal az együttműködő-képesség fejlesztése,
- ismeretszerzés a szerepjáték, játékelmélet, színháztörténet területeken,
- a kommunikációs képességem fejlesztése, tudatosabbá tétele,
- az új pedagógusi szerepkör, a moderátor feladatainak elsajátítása,
- drámafoglalkozás, drámajáték tervezése. (MATE, 2022)

2. fejezet: A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

A képzés során minden tárgyból kellett egy-két dokumentumot készíteni a kurzus teljesítéséhez. Ezek a dokumentumok a pedagógus kompetenciák fejlődését támogatták. Portfóliómba igyekeztem úgy választani, hogy a lehető legjobban be tudjam mutatni saját személyes fejlődésemet. A másik fontos szempont az volt, hogy elsősorban a közösségfejlesztéshez felhasználható dokumentumok legyenek. Nagyon fontos feladatommak tartom, hogy ebben fejlődjek, ezért is választottam portfólióm címének.

2.1.1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Tanulmányaim során az első tanévben ehhez a kompetenciához kapcsolódtak A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága, A köznevelési intézmény szervezete és a Közigazgatási, vezetési ismeretek kurzusok. Ezen tárgyak sikeres elvégzéséhez szükséges volt saját intézményem dokumentumainak áttekintése, valamint a pedagógiai munka szervezésének alapos tanulmányozása. Ehhez a kompetenciához dokumentumként csatoltam az 1. számú mellékletet, amely A köznevelési intézmény szervezete című dolgozatom.

A második tanév kurzusai a drámapedagógiai ismereteket mutatták be. A szaktárgyi tudást A drámapedagógia elmélete és gyakorlata, a Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés, A tanítási dráma munkaformái, modellek, és A tanítási dráma startégiái, technikái című kurzusokon sajátítottam el.

Reflexió

Ez a kompetencia nemcsak a szaktárgyi, tantervi tudást követeli meg, hanem az intézményben folyó pedagógiai munka megszervezéséhez szükséges speciális ismereteket is, hiszen a képzésnek ez is az egyik célja. Azért választottam példának ezt a dokumentumot, mert ennek elkészítése valóban azt kívánta tőlem, hogy alaposabban tájékozódjak például intézményem oktatásszervezésével, infrastruktúrájával kapcsolatban. Dolgozatomban kiemelt figyelmet fordítottam az iskolában működő különböző kommunikációs csatornákra, mint a közösségteremtés, együttműködés legfontosabb eszközére. Továbbá részleteztem azokat a szokásokat, amelyek fejlesz-

tően hatnak a közösségre. Azt tapasztaltam, hogy intézményünkben sok kommunikációs csatorna működik a különböző közösségek között. Ezek közül néhány gördülékeny, hatékony, néhány azonban kissé nehézkesen működik. A pedagógusok között jól működik még akkor is, ha sok esetben azonnali visszajelzés szükséges. A szülők és pedagógusok között vannak apróbb problémák azzal, hogy a szülők is néha azonnali visszajelzést várnak, azonban ez tanítási idő alatt nem valósítható meg. A legnagyobb nehézség a diákok között van a házi feladatok továbbításánál, ami azért érdekes, mert aktív használói közösségi oldalaknak. Azt tapasztalom, hogy azok a problémák, amelyek a gyerekek között a tanórákon jelentkeznek, iskolán kívül is fennállnak.

A drámapedagógia tantárgyhoz nagyon sok elméleti és gyakorlati segítséget kaptam a kurzusokon. (1. számú táblázat)

1.számú táblázat: A drámapedagógiai kurzusokon elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek (MATE, 2024 alapján saját munka)

A kurzus neve	Célok, feladatok
Mesedramatizálás	a népmesék történeti alakulásának, gyakorlati alkalmazásának és néhány kreatív írás technikájának a megismerése, a mesék szöveghű és radikális átalakításának gyakorlása
A drámapedagógia elmélete és gyakorlata	a drámapedagógia módszereinek megismerése, különös tekintettel az alapozó játékokra, azok felhasználási lehetősége a tanításban
Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés	a drámapedagógiai eszközök személyiségépítő és közösségfejlesztő szerepének megtapasztalása, azok mentális, fizikai, pszichikai és szociális hatásainak megismerése, szakszerű alkalmazása, a drámatanár kompetenciáinak, attitűdjeinek, módszereinek fejlesztése, drámaóra önálló tervezése, vezetése
Film- és előadás-elemzés	a film- és előadáselemzés irányzatainak és foglmainak megismerése, azok alkalmazása

1. számú táblázat folytatása

Színház- és drámatörténet	az egyetemes és magyar színháztörténet korszakainak, stílusjegyeinek megismerése, esztétikai jegyek vizsgálata
Bábjátékok	a bábjátékokban rejlő pedagógiai lehetőségek felismerése, önálló bábkészítés, azok sokrétű felhasználása, irodalmi művek bábos feldolgozásának módszere
Dramaturgiai alapismeretek, dramatizálási gyakorlat	az olvasás különböző szintjeinek, illetve az irodalmi művek struktúrájának vizsgálata, olvasási, értelmezési gyakorlat, a művek dramatizált, mozgóképes átalakításának lehetőségei
A dráma hatásrendszere, színházi nevelés	a színházelmélet alapvető fogalmainak megismerése, azoknak alkalmazása gyakorlat közben, a színházi mű értelmezése, befogadói magatartások problémakörének áttekintése, színházpedagógiai programok megismerése
Játékpedagógia	a játék elméletének megismerése, a játék szerepe a nevelő-oktató munkában, a játékok típusai, funkciói az egyes életszakaszokban
Gyógyító játék	a játék, mint terápia, elméleti háttér, gyakorlati tudnivalók, eszközrendszer
Hagyományismeret	a magyar néprajz alapfogalmainak, alapvető műfajainak megismerése, a néprajzi tájak földrajzi elhelyezkedése, a néprajz hatása modern társadalomra
A tanítási dráma munkaformái, modellek, stratégiái, technikái	történeti áttekintés, alapfogalmak, a drámaóra felépítése

Eleinte nehéznek találtam, de a sok gyakorlással egyre könnyebb volt. Egy olyan személyiség-fejlesztő módszert ismertem meg, amelynek során a tanulók társaikkal együtt cselekvéseken,

drámajátékokon keresztül fejlődnek. Számomra az is nagyon fontos volt, hogy ezáltal a közösség is fejlődjön. Megtapasztaltam, hogy mennyire fontos minden korábbi ismeretanyag, megfigyelés, mert a dráma erre épít. Begyakoroltuk, hogy drámaórán hogyan teremtsünk fiktív helyzetet, amelyben folyamatosan olyan kérdéseket tegyünk fel a gyerekeknek, amelyekre nincs egyetlen, egyértelmű válasz. Számomra nehéz feladatot jelentett az, hogy hogyan kell partneri viszonyt kialakítani a tanulókkal. Nagy pozitívuma a drámapedagógiának véleményem szerint, hogy sok készséget, képességet, sőt, szociális kompetenciákat is fejleszt.

2.1.2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

A pedagógiai feladatok megtervezése folyamatos tevékenység. Különböző hosszúságú időszakokra tervezhetünk. A drámapedagógia elmélete, tanítási dráma, valamint a Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés I. című kurzusokon hallottunk arról, hogy hogyan kell drámaórát tervezni, milyen módszereket, munkaformákat lehet alkalmazni. Jelenleg a munkám során a drámapedagógia képzésen eddig tapasztaltakat osztályfőnökként, illetve magyar- és angolórán tudom hasznosítani. Tanóráimon a tananyag adta lehetőségekhez képes minél több alkalommal használok valamilyen drámapedagógiai elemet. „A drámamunkában használatos konvenciókat négy csoportba szokás sorolni (A konvenciók azokat a módokat jelzik, ahogy az idő, a tér és az emberi jelenlét kapcsolódhatnak egymáshoz, s ezáltal sokrétűen alakíthatók különböző jelentéstartalmak megteremtése érdekében.):

- kontextusépítő konvenciók,
- narratív konvenciók (ide tartozik a gyűlés, értekezlet),
- költői jellegű (mélyítő) konvenciók,
- reflektív jellegű konvenciók.

Az egyes csoportok jól körülírható dramaturgiai funkciókat szolgálnak. A csoportosítás azonban a konkrét konvenciókra vonatkoztatva inkább csak alkalmazási gyakoriságot jelent: mindössze annyit mond, hogy az adott konvenciót a dráma melyik szakaszában szokták a legtöbbször alkalmazni.” (Lipták, 2008)

Ezek közül én egy osztályfőnöki órán használtam a gyűlés, értekezlet módszerét. Ennek a lényege, hogy az osztály tanulói összeülnek egy probléma kapcsán, de szerepben. Feladatuk, hogy információkat szerezzenek, közös döntéseket hozzanak a probléma megoldására.

Azért kellett egy ilyen órát terveznem, mert az osztályomban több tanuló magatartásával nagyon zavarta a tanórán folyó munkát. A helyzet többszöri figyelmeztetés és megbeszélés ellenére sem javult. A feladat tehát az volt, hogy az én aktív részvételem nélkül a diákoknak tanulói és pedagógusi szerepben a folyamatosan fennálló órazavaró magatartásról kellett megbeszélést tartaniuk, és megoldási javaslatokat tenniük.

Reflexió

A drámaóra vagy drámaórarészlet tervezése rendkívüli körütekintést igényel, hogy a gyerekek számára játéknak tűnjön. A drámaóra-vezetés kurzuson megtanultuk, hogy a pedagógus csak részben tudja megtervezni a foglalkozást, mert ő csak a háttérből irányít, és a tanulók válaszait reakcióit nem tudhatja előre. Neki folyamatosan alkalmazkodnia kell. Fontos továbbá a keret, a szerep vagy nézőpont, amelyből a problémát vizsgáljuk. Ezen a tanórán a tanulók voltak a pedagógusok, az ő szemszögükből kellett beszélgetést folytatni. A drámaóra központi kérdése a fókusz, maga a megoldandó probléma, amelyet általánosságban kell megfogalmazni. (Netherlands, 1994)

A munka nehézkesen indult, mert csupán néhány tanuló tudta felvenni a pedagógusszerepet, mert továbbra is diákként vett részt a feladatban. Továbbá volt néhány olyan gyerek is, aki pedagógusokhoz és az iskolai keretekhez képest túlzott javaslatokkal állt elő. Aztán voltak olyanok, akik egyáltalán nem vették komolyan a feladatot. Mivel én azt választottam, hogy kívül maradok, ezért nem szóltam bele. Kis idő múlva azért a többségnek sikerült bekapcsolódni, mert akik kezdettől rá tudtak hangolódni a feladatra, azok tanácsaikkal segítették a többieket. Kevesen maradtak azok, akik nem vettek részt, de ők inkább csendben maradtak. Egyetlen fiú volt, aki továbbra is inkább hátráltatta a munkát, de pontosan ő volt az egyik, aki miatt ezt a feladatot kellett csinálni. A feladat az osztályközösséget is fejlesztette, hiszen együtt kellett működniük egy probléma megoldásán, közben saját maguk beszéltek át egy az egész osztályt érintő problémát. Ez a típusú feladat szerintem a diákoknak is nehéz, meg kell szokniuk. A kurzuson első alkalommal még nekünk felnőttként is bonyolult volt, kiestünk a kapott szerepből.

Tanulmányaim során több drámaórát vagy részletet terveztem. Voltak nehézségeim, azonban ezek oka a gyakorlatlanság volt. Például a feladatokra szánt időt nem jól határoztam meg, sokkal tovább tartott, mint én előre gondoltam. Emiatt nem volt feszültség levezetés, ami fontos része a drámaórának, csak egyszerűen abbamaradt a tevékenység. Valamint a fokozatosság elvének érvényesülése érdekében módosítani kellett óravázlatot.

2.1.3. kompetencia: A tanulás támogatása

Mivel intézményemben jelenleg nem tanítom a dráma-színház tantárgyat, ezért a képzésen szerzett tudásomat, tapasztalataimat és az elsajátított drámapedagógiai eszközöket magyarórán és angolórán tudom csak hasznosítani. Ezeken az órákon a közösségfejlesztésen kívül a tanulási módszerekre, stratégiákra, az önálló tanulás segítésére is nagy hangsúlyt fektetek. A drámapedagógia szakirányú képzés kurzusain sok segítséget kapunk arra, hogy hogyan támogassuk a tanulókat ezeken a területeken. Nagy szükség is van rá, mert általában jellemző, hogy a gyerekek nem szeretnek tanulni, sok tantárgy, tananyag nem is érdekli őket, nincsenek megfelelő technikáik az elsajátításra. A drámapedagógia eszközeit lehet arra használni, hogy alakítsuk a tanuláshoz való viszonyt, tanulási szokásokat, módszereket tanítsunk.

Reflexió

Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés I. órán a gyakorlati jegyért azt a feladatot kaptuk, hogy a második alkalomra 10 drámajátékot gyűjtsünk, és abból egyet mutassunk be társainknak úgy, hogy játsszuk el. Ezen a második órán egyik csoporttársam hozott egy olyan játékot, amit én a rákövetkező héten az 5. osztályban magyar nyelv órán fel tudtam használni ahhoz, hogy egyszerre segítsem a teljes magyar ábécé megtanulását, valamint vele párhuzamosan az osztályközösséget is támogassam az egymásra figyeléssel. Ez a játék nagyon egyszerű volt, az osztály tanulói körbe álltak a tanteremben. A feladat az volt, hogy én elkezdtem az ábécét az első betűnél, és utána mindenféle jelzés vagy szólítás nélkül valaki folytatta, és így tovább. A cél az volt, hogy minél tovább eljussunk a betűrendben úgy, hogy egyszerre csak egy valaki beszél. Ha ketten mondtak ki egy betűt, akkor én minden alkalommal újra kezdtem előlről. A gyerekek nagyon élvezték, többször kellett visszaugrani az ábécé elejére, és a g betű volt a maximum, ahova eljutottunk. Ekkor még nehezen viselték a sikertelenséget, szerettek volna minél tovább

eljutni, és megjegyzéseket tettek arra, aki miatt újra kellett kezdeni. De azóta többször játszottuk, és egyre ügyesebbek lettek, valószínűleg a közös cél érdekében óra előtt megegyeztek valamilyen taktikában. Az ábécé végéig még nem jutottunk el.

Miután több tanóra, több új ismerete esetén is használtam ezt a feladatot, arra a következtetésre jutottam, hogy a gyerekek sokkal jobban megtanulták az aktuális tananyagot ezzel a kis módosítással. Azzal, hogy felállhattak körbe, már kizökkentek a szokásos munkaformából. Néhány alkalom után már maguk kérték, hogy játsszuk ezt. Fejlődött a közösség is, hiszen eleinte rosszul reagáltak, ha valaki hibázott, néhány alkalom után nevetve kezdték előlről.

Általában a tanulási folyamat lehet mozgásos, érzékelési vagy verbális. Véleményem szerint a mai gyerekek esetén a mozgásos a leghatékonyabb. Sok időt töltenek ülve, sokat használnak digitális eszközöket, csökkent a napirendjünkben a mozgással töltött idő.

Természetesen a drámapedagógia egyéb módszereinek alkalmazása is támogatja a tanulást. Sok gyakorlatot tanultunk a memória, a figyelem, a kreativitás fejlesztésére. Ezeket is alkalmaztam már a munkám során beépítve az egyes tantárgyak aktuális tananyagába. Azt tapasztaltam, hogy a gyerekeknek tetszik, és kérik is.

2.1.4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Az integráció és szegregáció kérdései című kurzuson megismertük a fogalmakat.

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye

alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (Hetényi-Csécs, 2022)

Az integráció azt jelenti, hogy a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek, tanulók együtt tanulnak, nevelődnek az iskolában.

Jelenlegi intézményemben kevés ilyen tanuló van, a saját osztályomban egy sajátos nevelési igényű. Ő a tanórai munkában differenciáltan vesz részt, azonban az osztálytársak ezt kivételességnek tekintik, és rendszeresen bántják érte. Éppen ezért vannak olyan tanórán kívüli helyzetek, amikor mindenki egyenlő módon vesz részt értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődést támogató feladatban. Ilyenek a különböző iskolai programok, projektek, műsorok. Osztályommal rendszeresen részt veszünk ezekben. A legutóbbi iskolánk hagyományos színpadi estje volt a kaposvári Városi Sportcsarnokban, amelyen minden osztály minden tanulója szerepel, és a szülők számára adnak elő valamilyen produkciót. Heteken keresztül készülünk, általában tánccos műsort állítunk össze. Mivel az SNI-s tanulóm táncol iskolán kívül, ezért néhány osztálytársával kiemelt feladatot kapott az előadásunk összeállításában, betanításában.

Reflexió

A felkészülés során az egész osztály nem fért el egy tanteremben, ezért a legelején a fiúk és a lányok külön készültek. Mivel a lányok között volt ez a néhány táncos, őket engedtem önállóan készülni, én a fiúkat segítettem. Nagyon rövid idő alatt tapasztaltam, hogy az SNI-s tanulót ebben a feladathelyzetben befogadták maguk közé, hallgattak rá, elfogadták segítő tanácsait, adtak a véleményére. Lett egy olyan helyzet, amelyben kiderült a többiek számára, hogy van, amiben ő is jó, tehetséges. Nagyon szépen felkészültek, és az előadáson is nagy sikert arattak. Mind a kollégák, mind a szülők részéről pozitív visszajelzések érkeztek. Mindannyiuknak az volt a véleménye, hogy annak ellenére, hogy a közösséget tekintve nehezen összefogható osztályról van szó, fantasztikus műsort adtak. Néhány tanulót külön kiemeltek, hogy nem gondolták volna róluk, hogy be lehet vonni őket egy ilyen jellegű produkcióba.

Jelenlegi munkahelyemen azt tapasztalom, hogy a gyerekek kritikusak a különböző tanulási nehézségekkel küzdő társaikkal szemben. Előző munkahelyemen ez azért nem volt ennyire hangsúlyos, mert ott ők voltak többségben. A pedagógus feladata azonban egységes. A tananyagot rugalmasan kezelni, folyamatosan differenciálni, vagyis a tananyagot a tanuló egyéni

igényeihez igazítani, az igazságosságot szem előtt tartani, együttműködni a gyógypedagógussal, a tanuló erősségeit feltárni. Saját tanítványaim esetén különösen ügyelek mindezekre. A szakértői véleményben foglaltakat követem. A gyógypedagógussal és az osztályfőnökökkel folyamatosan konzultálok, valamint kapcsolatot tartok az érintett szülőkkel is. A drámapedagógiai munkaformákban, feladatokban ők is nagyon szívesen részt vesznek, tanulási nehézségük egyáltalán nem akadályozza őket. Ha közvetlenül tananyaghoz kapcsolódik a drámajáték, akkor kis segítséget igényelnek, de nem minden esetben. Pedagógusként tőlem folyamatos odafigyelést igényel az ő tanulmányi munkájuk, mert szakértői felülvizsgálat esetén szaktanári jellemzést írni kell.

2.1.5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Dolgozatomban már említettem, hogy jelenlegi osztályomban nagyon komoly közösségi problémák vannak, amelyek egészen az alsó tagozatig nyúlnak vissza. Természetesnek tartom, hogy a gyerekek nem egyformák és ebből adódóan nem mindenki lehet szimpatikus a másiknak, továbbá az is természetes, hogy alá- fölérendeltség alakul egy közösségben, és versengenek egymással. Azonban próbálok mindig azt erősíteni, hogy mindezek ellenére kölcsönösen tisztelni kell egymást, és mindenkiben van valami, amivel hozzátehet az osztályközösség működéséhez. Azonban ezt nagyon nehezen fogadják el, és mindig találunk egy-két tanulót, akit megjegyzésekkel bántanak. Szerencsére tettelegesség ritkán fordul elő. Eddigi munkám során is nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy változzon a helyzet, de csak időlegesen sikerült, vagy teljesen kudarcba fulladt a törekvésem. Sajnos volt példa arra, hogy emiatt távozott tanuló az osztályból. Nyilvánvaló, hogy nagyon fontos faktor az életkor, a kamaszkori változás is. Talán ebben a tanévben kezdtem látni valami pozitív változást, mintha kevesebb lenne a konfliktus. A képzés során folyamatosan kerestem az újabb és újabb ötleteket, módszereket, és igyekeztem azonnal kipróbálni. Azt vettem észre, hogy szívesen vették a játékokat, részt is vesznek benne, és volt már, hogy osztályfőnöki óra előtt kérdezték, hogy ma mit játszunk.

Reflexió

A 3. kompetenciánál már említett Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés I. című kurzusra a gyakorlati jegyért kiadott feladatot úgy teljesítettem, hogy az általam gyűjtött 10 játék többsége osztályfőnöki órán közösségfejlesztés céljára felhasználható legyen. (2. számú melléklet) Több szakirodalmat is felhasználtam, hogy olyanokat gyűjtssek, amelyek még más tantárgyaknál is

felhasználhatóak kis módosítással. Saját gyűjteményemből, és a csoporttársaim által bemutatott drámajátékokból többet már fel is használtam munkám során. Saját gyűjteményemből például magyar nyelv órán a szólások, közmondások témaköréhez a következő játékot játszottuk: kiválasztottam egy közmondást, melynek szavait egyesével papírra írtam. A teremből két tanuló kiment, a bent maradók közül pedig kijelöltünk annyi diákot, ahány papír volt, őket kiültettük az első padosorba. Mindenki kapott egy papírt, vagyis egy szót a közmondásból. Visszajöve a terembe a két tanuló kérdéseket tett fel az első padosorban ülőknek bármilyen témában. Nekik úgy kellett válaszolniuk, hogy a papírjukon levő szó benne legyen a válaszban változatlan alakban. A két kérdezőnek pedig ki kellett találni a közmondást. Nagyon humoros megoldások születtek, a gyerekeknek tetszett a játék. Mivel a kérdések hétköznapiak voltak, nagyon hamar rájöttek, hogy melyik szó nem illik a mondatba, melyik lehet a közmondásból. Ugyanilyen feladatot kaptunk Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés II. kurzuson is, azzal a kikötéssel, hogy barátság témakörben kellett játékokat gyűjteni. Osztályommal ezek közül egy olyat próbáltam ki, hogy egy valaki kiment a teremből, és őt egy bent maradó osztálytársnak neveztünk át. Visszajöve az volt a feladata, hogy kitalálja ki ő az osztálytársak által mondott információk alapján. Nagyon jól sikerült a játék, mert a gyerekek nosztalgikus visszaemlékezéssé alakították át. Olyan dolgokat mondtak, amelyek az elmúlt három tanévben az iskolában történtek.

Az egész portfólióm tulajdonképpen ennek a kompetenciának a fejlesztésére épül. Minden dokumentumom középpontjába igyekeztem a közösségfejlesztést helyezni. Minden kurzus alkalmával próbáltam megtalálni azt a tevékenységet, amelyet felhasználhatok osztályfőnöki órán. Annyit sikerült elérnem, hogy általában szívesen vesznek részt tanulóim ezekben a feladatokban, várják is, de azért még vannak olyan osztálytársak, akikkel nem szeretnek egy csoportban van párban dolgozni. Véleményem szerint a hátralevő négy hónapban ezen nem is fogok tudni változtatni.

2.1.6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

A pedagógiai értékelés fontos szerepet tölt be a diákok iskolai teljesítményének alakulásában. Hozzájárul különböző értékek, normák, magatartásformák kialakításához, de túlhangsúlyozása a nevelésben komoly károkat okozhat. Befolyásolják a tanuló motivációit, viszonyát az iskolához, a tantárgyakhoz, a pedagógushoz, és hozzájárul a tanulási szokások rögzüléséhez vagy változásához, hosszabb pedig pályaválasztásra is hatással van.

Különösen az osztályozás az, ami sokszor a teljesítményről nyújtott információadás helyett a tanulók motiválását és fegyelmezését szolgálja. Ennek olyan negatív hatása lehet, hogy a tanulás helyett az osztályozás kerül középpontba a tanulónál és az osztályzat lesz a tanulás célja. (Hetényi-Csécs, 2017)

A kompetenciához egy olyan dokumentumot választottam (3. sz melléklet), amelyet ezen képzés során A pedagógiai gyakorlatot támogató kutatások című kurzuson kellett elkészíteni. A feladat az volt, hogy egy mérési eszköz kipróbálásával kutatást kellett végezni. Én a kérdőíves módszerrel a diákok digitális eszközhasználati szokásait vizsgáltam. Azért ezt a témát választottam, mert úgy gondoltam, hogy a gyerekek túl korán kapnak ilyen eszközöket önálló használatra, és a családokban nagyon kis mértékben van szabályozva az internethasználat. Saját és általában a szakemberek véleménye az, hogy káros hatással van a túlzott digitális eszközhasználat a gyerekekre minden szempontból.

Reflexió

A kérdőíves megoldást azért gondoltam megfelelőnek a kutatáshoz, mert egy időben sok diákot lehet megkérdezni. A kérdések típusát az életkori sajátosságokhoz igazítva alakítottam ki, rövid vagy hosszabb választ kellett adni, illetve többszörös választás is szerepelt. A tanulócsoportot ismertem a kutatás elvégzése előtt, ezért voltak előzetes információim róluk ebben a témában. Eszerint alakítottam ki a hipotézisemet is. Egy osztályfőnöki órán töltöttem ki, önállóan, nagyon kevés magyarázattal kiegészítve. Azt tapasztaltam, hogy a gyerekek ezt a mérőeszközt könnyen használják. Áttekinthető számukra, egyszerű, világos. Úgy láttam, nem először találkoztak a kérdőíves módszerrel, mert nagyon kevés kérdést tettek fel, azok is inkább tartalmi jellegűek voltak. Ezt a mérőeszközt kiértékelni is könnyű szerintem, ezért én is szívesen használok a későbbiekben is. Számomra a legnagyobb problémát az jelentette, hogy néhány tanuló egyáltalán nem vette komolyan a kérdőívet. De nem a kérdésekkel vagy a válaszadás módjával volt baj, hanem értékelhetetlen, oda nem illő vagy egymásnak ellentmondó válaszokat adtak. Ezt csak sajnos a kiértékeléskor vettem észre. Ezen úgy lehetne változtatni, hogy esetleg a mérés végzése közben egy-egy tanuló kérdőívét meg lehetne nézni.

A tanulmányi munkát minden pedagógus folyamatosan méri, értékeli. Attól függően, hogy a tanulási folyamat melyik pillanatában mérünk, lehet diagnosztizáló, formatív vagy szummatív értékelés. Az értékelésnek fontos alapelvei vannak, például legyen reális és objektív, minden tanulónak ugyanolyanok legyenek a körülményei, a tanulási eredményeket valós helyzetben,

változatos kontextusban mérjük, stb. Intézményekben a tantárgyi mérések típusait és kritériumait a pedagógiai program és a helyi tantervek szabályozzák. De a tanulói személyiségfejlődést osztályfőnökként mérhetjük egyéni módon. Én ebben a tanévben több mérést is végeztem elsősorban a továbbtanulás miatt. A mérőeszközök kérdőívek voltak papír alapon, illetve online formában. Nem én állítottam össze, hanem továbbtanulást segítő, támogató szervezetek ajánlották a lehetőségeket. Minden alkalmat kihasználtunk, voltak elgondolkodtató eredmények, de diákjaim többségének határozott elképzelései voltak a továbbtanulási szándékot illetően. Még el sem gondolkoztak a kapott eredményeken, bár volt közöttük olyan, ami reális lett volna egy-egy tanuló esetében.

2.1.7. kompetencia: A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

A fenntarthatóság fogalma már jó ideje a mindennapjaink részévé vált. Leegyszerűsítve azt jelenti, hogy úgy éljünk a jelenben, hogy évtizedek múltán mások számára is megmaradjanak ugyanezek az életfeltételek. Nem egyenlő a környezetvédelemmel, mert a környezetvédelem a fenntarthatóságnak egy része csak, szükséges hozzá egy társadalmi és gazdasági felelős gondolkodás is.

A képzés alatt a Bábjátékok kurzuson a játék kialakulásának, történelmének megismerése után egy előre megismert mesét, Lázár Ervin: Zsiga főstő fest címűt dolgoztuk fel. Az óra célkitűzése az volt, hogy csoportmunkában készítsünk díszletet és bábokat, majd játsszuk is el a mesét. Hulladékokat, különböző maradék anyagokat használhattunk. (4. számú melléklet)

Reflexió

A mesét előzőleg nem ismertem, de az órára elolvastam. Előzetesen annyi információt kaptunk, hogy bábokat fogunk készíteni a meséhez. A foglalkozás elején röviden megismertük a bábjáték történetét, majd néhány példát láthattunk arra, hogy mit is kell elkészítenünk. Aztán két csoport alakult. Az egyik csoport feladata az volt, hogy a mese négy jelenetéhez elkészítsen egy-egy háttérteret, a másik csoport pedig bábokat készített. Az asztalokon található anyagokat használhattuk. Nagyon jó hangulatban zajlott a munka, és a két csoport folyamatosan követte egymás tevékenységét is. A csoportok tagjai felosztották egymás között a feladatokat, így elég gyorsan

haladtunk. Nekem alapvetően nincs jó kézügyességem, a kreativitás nem az erősségem, ezért a díszletkészítő csoportba kapcsolódtam inkább be, és a festést vállaltam. Az elkészült munkadarabok jól sikerültek, az óra végén szereposztásban el is játszottuk a mesét, és videófelvétel is készült róla.

A fenntarthatóság fontos részét kell, hogy képezze az iskolai nevelő-oktató munkának. A cél az, hogy szemléletformálással környezettudatos felnőttek legyenek diákjainkból. Minden tanítási órának ki kell vennie a részét a környezetvédelemből és egészségvédelemből. Meg kell találni azt a módot, alkalmat, hogy ezek a készségek, képességek, attitűdök fejlődhessenek. Magyarórán és angolórán is van lehetőség olyan szövegértést fejlesztő feladat megoldására, ami támogatja a környezettudatosságot.

2.1.8. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Az iskolai élet alapfeltétele a kommunikáció, az együttműködés. Ennek leggyakoribb színtere a tanóra, ahol a pedagógus és a diákok között zajlik.

A második leggyakoribb a pedagógusok közötti. „A legfontosabb kommunikációs csatorna az értekezlet. Nálunk havonta van egy hosszabb időtartamot felölelő munkaértekezlet. Ezen általában az iskolai élet aktuális problémáival és a leendő feladatokkal szoktunk foglalkozni. Többnyire demokratikus jellege van, a pedagógusok felvethetik a problémáikat és bátran tehetnek javaslatokat. A tanévnyitó, félévi és tanévzáró értekezletek már az intézményvezető frontális módon tartott értékelései. Nagyon gyakori, akár hetente több alkalommal is lehet egy-egy 10-15 perces gyors megbeszélés sürgős ügyekben szünetekben. Erről az iskolarádióon keresztül értesülnek a pedagógusok. Ezt tarthatja az intézményvezető, de kérheti akár egy munkaközösség-vezető is. Nagyon gyakori a pedagógusok közötti esetmegbeszélés, amely akár egy szünet ideje alatt is megtörténhet. Ezek nagy részének egy-egy tanuló vagy egy teljes osztály a témája, ha az egyik pedagógus a beszélgetőfelek közül az osztályfőnök. Továbbá szakmai jellegű is lehet, mivel többen vagyunk ugyanolyan szakosok, és általában egyeztetni szoktuk a célokat, elvárásokat, a számonkérések anyagát egy évfolyamon belül. Bármilyen jellegű problémával felkereshető az intézményvezető is, az ajtaja mindenki számára nyitva áll. Hivatalos ügyek esetén működik az elektronikus levelezőrendszer is. Emailt kapunk a továbbképzések lehetőségéről, a versenyekről, valamint az összes tagintézményt érintő intézkedésekről a központi általános iskolától. Tantestületünknek van egy Messenger csoportja is, amely az azonnali üzenetküldést és

reagálást teszi lehetővé. Rendkívül gyors és kényelmes megoldás, és a nem annyira hivatalos értesítések érkeznek itt, amely kizárólag a mi intézményünket érinti. A tanári szobában van egy üzenőtábla is. Erre függesztik ki a helyettesítést, egymás, az iskolapszichológus és a szociális segítő elérhetőségeit, a legközelebb esedékes iskolai programokat.” (Hetényi-Csécs, 2022)

Már többször említettem dolgozatomban, hogy jelenleg nem tanítom a dráma-színház tárgyat. Ennek több oka is van, amelyek közül az egyik az, hogy van egy kolléga, aki már rendelkezik ezzel a végzettséggel, és jelenleg ő látja el a feladatot. Heti egy tanórát tart a 6. évfolyamon. Hospitálni mentem hozzá egy órára, ahol közösségfejlesztő játékokat láthattam.

Reflexió

Közel húsz éves pályám során ugyan mindösszesen két iskolában dolgoztam, de az közös volt, hogy a gyerekközösségekben mindig vannak problémák. Mindig van valamilyen okból az osztály periferiájára került tanuló, valakit vagy valakiket mindig bántanak a többiek. Sajnos azt tapasztalom, hogy a helyzet évről évre romlik. Jelenlegi osztályom 8. évfolyamos, náluk már alsó tagozatos korukban elkezdődött a folyamat, és a mai napig tart. Nagyon sokat próbáltam javítani a helyzeten, szakember segítségét is kértem, aki hosszú időn keresztül foglalkozott a tanulókkal, de sajnos nem történt változás. Folyamatosan kerestem az újabb és újabb közösségfejlesztési lehetőségeket, és a kolléga órájára is azért mentem hospitálni, hogy ötleteket gyűjtsek. Mint fentebb említettem, egy 6. osztály óráján jártam. A gyerek egy részét ismerem, mert más tantárgyból tanítom őket, az osztály másik felével csak ritkán találkoztam helyettesítéskor. Az osztályfőnök szerint összességében egy jó közösség, ritkán van nézeteltérés a gyerekek között. Hospitálásomkor egy rövid ráhangoló játékkal kezdtek, ahol a szóláncnak egy változatát játszották. Körbe ültek, valaki mondott egy szót, és a következő az utolsó betűjével egy másikat, és így tovább. A szokásos szóláncnál abban tért el, hogy minden soron következő játékos minden addig elhangzott szót elmondott az elsőtől kezdve. Amikor mindenki sorra került, megfordult a kör, és a szavakat is fordított sorrendben haladva mondták. Ezután a székekkel kifelé fordultak a körből, hogy ne lássák egymást, és így kellett újra elmondani. Nagyon élvezték, és nekem is nagyon tetszett a játék. Ezután egy hosszabb időt igénybe vevő játékkal folytatták az órát. Mindenki kapott egy papírt, amire felírt egy szót. A pedagógus ezeket a papírokat összegyűjtötte, összekeverte, majd újra kiosztotta. Majd elkezdett egy mesét. Pár mondat után rámutatott egy tanulóra, akinek úgy kellett folytatnia, hogy a papírján levő szót bele kellett szőnie a történetbe. Nagyon vicces megoldások születtek. Mindkettőnél nagyon fontos volt az egymásra figyelés, a közös munka. Ez utóbbi feladatot egyébként egy saját órámon is kipróbáltam utána.

2.2. A szakmai fejlődés tényeinek összegzése

A II. fejezetet azzal kezdtem, hogy általában egy portfólió azzal a céllal készül, hogy a pedagógus bemutathassa kompetenciáinak fejlettségét. Olyan dokumentumokat gyűjt össze, melyek bizonyítják egy területen szerzett tudását, ismereteit, képességeit. Áttekintés arról, hogy a képzés során a pedagógus szakmai fejlődését milyen sikerek, nehézségek kísérték. Ezen esetben a drámapedagógia a nyolc kompetencián végig haladva elsősorban a közösségfejlesztés lehetőségeit próbáltam kiemelni, és azt alkalmazni. Az 1. kompetencia kivételével ezt a törekvésemet sikerült is megvalósítani. Az 1. kompetenciánál csupán azért nem, mert ott inkább az intézményben folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott szabályozó dokumentumokat, az oktatásszervezést és az intézményi infrastruktúrát emeltem ki. A 7. kompetenciánál pedig a fenntarthatóság lehetőségére egy olyan példát illesztettem be, amely a képzésről való, nem a mindennapi munkából, de természetesen ott is alkalmazható. Nagyon sok ötletet kaptam a tanulás támogatásához, a tanulói személyiség fejlesztéséhez, a közösségfejlesztéshez, egyéni bánásmódhoz. Azt tapasztaltam, hogy a gyerekek szívesen fogadták az újabb és újabb játékokat, feladatokat. Volt, amikor egy magyarórán játszott drámajátékot osztályfőnöki órán is kértek, csak más témakörben. Együtt fejlesztettük tovább, és találtunk ki változatokat. Véleményem szerint a szakmai munkát színesebbé, változatosabbá teszik a drámapedagógiai eszközök.

2.3. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

A képzés során az első tanévben a pedagógus szakvizsgára felkészítő kurzusokat hallgattuk. Ezek felkészítettek az intézmény speciális feladataira, megismertük a különböző pedagógus munkaköröket. Áttekintettük a közoktatási intézmény működését, irányítását, jogi szabályozását. Foglalkoztunk a hatékonyság fejlesztésének lehetőségeivel, az intézmény szervezeti szintjeivel. Megismertünk mérési, értékelési módszereket, a pedagógusok munkáját segítő technikákat.

Önismereti, önértékelési, önfejlesztési, mentálhigiénés és konfliktuskezelési módszereket próbáltunk ki. Jártasságot szereztünk a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetűek, lemaradók együttnevelésében, differenciálásában, integráció és szegregáció kérdésében.

A második tanévben a drámapedagógiai kurzusok keretében megtanultuk a drámafoglalkozások, drámajátékok tervezését, mesét dramatizáltunk, megismertünk kreatív drámajátékokat, ötleteket adtunk egymásnak. Számomra újdonság volt a színház- és drámatörténet és a bábjáték.

Készségeink, képességeink fejlődtek, verbális és nonverbális képességek, improvizáció, nyitottság, empátia, képzelet, véleménynyilvánítás, kommunikációs képesség, együttműködőképesség, rugalmasság.

3. fejezet: További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A képzés kezdetén azonnal kiderült számunkra, hogy egy jól felépített, jól kidolgozott tematika mentén haladunk, és építjük fel az elméletből a különböző kurzusokhoz tartozó feladatokat, gyakorlatokat. Csoportunk létszáma ijesztően alacsonynak tűnt eleinte, de ezt a tényezőt mindig igyekeztünk optimálisan kezelni. Összességében azt gondolom, hogy mindnyájan azt kaptuk, amire számítottunk, mindenki a megfelelő segítséget, megerősítést.

Már a képzés során igyekeztem a mindennapi munkámba beépíteni a tanultakat, mint ahogy ez néhány kompetenciánál olvasható is. A közösségfejlesztő jellegű feladatokat osztályfőnöki és etikaórán használtam, angolórán és magyarnyelv- és irodalomórán pedig azokat, amelyeket valamilyen tantárgyi készség vagy képesség fejlesztésére alkalmasak. Általában azt tapasztaltam, hogy tantárgytól és életkortól függetlenül, tetszettek a gyerekeknek a drámajátékok. Véleményem szerint bármilyen tantárgy kereteibe beépíthető, akár ráhangoló feladatnak a tanóra elejére, akár új ismeret átadására, akár gyakorló vagy összefoglaló órára szánjuk. Mindenképpen folytatni fogom ezt, és minél több drámapedagógiai eszközt igyekszem használni, mert tapasztalataim szerint a mai gyerekek igénylik a folyamatos újításokat a tanórai munkában. Úgy vélem, hogy az újabb és újabb módszerek nagyban támogatják az otthoni, egyéni tanulási folyamatot, érdekesebbé teszik, motiváló hatásúak és a tanulók érdeklődőbbek lesznek. Minél figyelemfelkeltőbbek az iskolai tevékenységek, annál több marad meg hosszú távon az emlékeztükben. Másrésztől azért is fontosnak tartom a képzésen tanultak beépítését és folyamatos használatát a mindennapi munkában, mert ha nem foglalkozunk velük, akkor elillannak, elfelejtődnek. Ennek elkerülése érdekében én könnyen elérhető, és jól látható módon tárolom a számítógépen. Továbbá kollégáim hallottak már néhány drámajátékot a gyerekektől, akiket tanítok, valamint tőlem is, ezért kérték, hogy találjunk módot arra, hogy mindegyikük számára elérhetőek legyenek, és tudjanak belőle ötletet meríteni osztályfőnöki órára, vagy bármilyen más tantárgyi órára. Ennek az ötlettárnak az elérhetőségének kidolgozása folyamatban van.

3.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

Minden képzés estében fontos tényező, hogy az elméleti ismereteket hogyan tudják alkalmazni a hallgatók a gyakorlatban, az ismeretek bővítése hogyan támogatja a készségek, képességek fejlődését. Lényeges szempont, hogy az elméleti foglalkozások felkészítsék a hallgatókat a gyakorlatban kipróbálható tevékenységekre és különböző pedagógiai problémák megoldására. Továbbá fontos, hogy olyan kompetenciákat fejlesszen, amelyekkel a hallgatók gyorsan és rugalmasan tudnak alkalmazkodni az egyre változó kihívásokhoz, amelyeket elsősorban a tanulók jelentenek. Nem elhanyagolható szempont, a korábban szerzett tapasztalat, tudás sem. Ezek kiegészülnek az új ismeretekkel, de a pedagógus személyisége is befolyásolja, hogy a megszerzett ismeretek, gyakorlatok közül melyek, azok, amelyeket hasznosítani fog.

Azt gondolom, hogy az elmélet és gyakorlat közötti összhang e képzés tekintetében teljes mértékben megvalósult. Az elméleti kurzusok olyan szemszögből világították rá a pedagógusok tevékenységére, amelyeket eddig még nem ismertünk, például a közoktatási rendszer, az intézményrendszer működése, az irányítás, szabályozás követelményei. A drámapedagógia területén pedig olyan új módszereket, ismertünk meg, amelyekkel színesíthetjük mindennapi munkánkat. Továbbá olyan készségek, képességek, szakmai tudás birtokába jutottunk, amely eddig nem volt meg, például egy mese dramatizálása. Véleményem szerint a képzésen nagyon hasznos és a gyakorlatban jól alkalmazható ismereteket szereztünk. Különösen nagy hangsúlyt fektettek oktatóink arra, hogy a kurzusok keretein belül ki is próbálhattuk mindent, továbbá tanácsokat, ötleteket kaptunk arra, hogy a különböző korcsoportokra hogyan lehet átalakítani az egyes drámajátékokat. Biztosítottak bennünket, hogy szabadon el lehet térni a tanult sémáktól, ezt az aktuális tanulócsoport igénye, felkészültsége, befogadóképessége alapján mi döntjük el.

3.3. További szakmai tervek

Mindenképpen reménykedem benne, hogy valamikor lesz lehetőségem a dráma és szín-ház tantárgyat tanítani. Addig folyamatosan keresem a lehetőséget a szakmai fejlődésre. Ahogy dolgozatom elején említettem, a közösségfejlesztést, közösségépítést fontosnak tartom. Ilyen jellegű képzéseket biztosan keresek. Számomra a másik fontos tényező, hogy a tanórai munkába új módszereket, lehetőségeket vigyek be, amelyek a gyerekek számára érdekesek legyenek, szívesen vegyenek részt benne, és ezeken keresztül sajátítsák el a tantárgyi követelményeket.

Tekintetbe véve a mai generáció érdeklődési körét, az sem baj, ha ez digitális tanulástámogató módszer. Azt a kompetenciámat is fejleszteném.

A képzés végén megszerezhető a pedagógus szakvizsga is. Ez szakmai előre lépési lehetőség, a pedagógus életpálya mesterfokozatának megszerzéséhez szükséges. A vonatkozó jogszabály szerint a Pedagógus II. fokozatba történt besorolását követően öt év szakmai gyakorlat eltöltése után kezdeményezheti a pedagógus a Mesterpedagógus fokozatba lépéshez szükséges pályázati eljárásban való részvételét. Én 2023 januárja óta vagyok besorolva Pedagógus II. fokozatba, a szakvizsga megszerzésével legkorábban 2028-ban kezdeményezhetem az eljárást.

4. fejezet: Felhasznált irodalom

Hetényi-Csécs T. (2017): Tanári portfólió Eötvös Loránd Tudományegyetem
Savaria Egyetemi Központ, Szombathely

Hetényi-Csécs T. (2021): Portfólió KKZKÁI Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási
Nyelvű Tagiskolája, Kaposvár

Hetényi-Csécs T. (2022): A köznevelési intézmény szervezete. MATE Magyar Agrár- és
Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet, Kaposvár

Hetényi-Csécs T. (2022): Intézményi integrációs gyakorlat bemutatása. MATE Magyar Ag-
rá- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet, Kaposvár

Hetényi-Csécs T. (2023): Speciális nevelési feladatok 2. Saját tanulási életút elemzése.
MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi
Intézet, Kaposvár

Lipták I. (2008): Tanítási dráma. Drámapedagógia a hátrányos helyzetű tanulók integrált ne-
velésének szolgálatában. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest

MATE (2022): Szakirányú továbbképzések. Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Ka-
posvári Campus Neveléstudományi Intézet, Kaposvár <https://oig.uni-mate.hu/szakiranyu-tovabbkepzesek> Utolsó letöltés: 2024. 04. 10.

MATE (2023): Szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítése
<https://oig.uni-mate.hu/szakdolgozat-diplomadolgozat> Utolsó letöltés: 2024. 04. 10.

MATE (2024): Neptun MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Cam-
pus, Kaposvár <https://neptunhallgato.uni-mate.hu/hallgato/main.aspx?ismenuclick=true&ctrl=0304> Utolsó letöltés: 2024. 04. 10.

Neelands, J. (1994): Dráma a tanulás szolgálatában. Magyar Drámapedagógiai Társaság,
Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest 53-55. o.

5. fejezet: Táblázatjegyzék

1. számú táblázat: A drámapedagógiai kurzusokon elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek 9-10. oldal

6. fejezet: Mellékletek

1. számú melléklet

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet

A köznevelési intézmény szervezete

Oktatók: Dr. Podráczky Judit
Petőné Csimá Melinda

Készítette: Hetényi-Csécs Tünde
FNDMKE

Kaposvár, 2022. 11. 21.

Az intézmény bemutatása

Az iskola neve: Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskola

Címe: 7400, Kaposvár, Pázmány Péter utca 32/b

Típusa: Általános iskola

Elhelyezkedése: zöldövezetben, családi házas környezetben található. Az iskolát tágas, szépen parkosított udvar veszi körül. Két, bitumenes kosárlabda pálya, 60 m-es és 150 m-es salakos futópályák biztosítják a szabadidős sportolás feltételeit. Ebben a tanévben került kialakításra az alsó tagozatosok részére egy új játszótér.

A tanulóközösség jellemzői:

A 202-23-es tanévben a létszám 448 fő, 228 ebből lány. 5 tanuló külföldi állampolgár. Az oktatás 8 évfolyamon folyik, évfolyamonként két osztályban. Az osztálylétszámok 22-32-ig terjednek. Alsó és felső tagozaton is 8 tanulócsoport van. A tanulók többségének a szociális háttere jó, a szülők általában közép vagy felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Hátrányos helyzetű nincs, halmozottan hátrányos helyzetű 3, BTM-es 14, SNI-s 9.

Alkalmazotti kör:

Iskolánkban 35 pedagógus dolgozik óraadó 3, az életkoruk megoszlik. Mindenki rendelkezik a munkavégzéshez szükséges végzettséggel, a szakos ellátottság 100%-os. A pedagógusok munkáját logopédus, fejlesztő pedagógus, iskolapszichológus, szociális segítő és egy pedagógiai asszisztens is segíti.

Intézményi infrastruktúra:

Az iskola rendelkezik mindazokkal a tárgyi feltételekkel, melyek megfelelnek a törvényi előírásoknak, másrészt megteremtik a színvonalas oktató és nevelőmunka feltételeit. 14 tanterem, egy tornaszoba, egy könyvtár internetszobával, hét kiscsoportos nyelvi terem és egy számítógépes szaktanterem áll a pedagógusok szolgálatára. Ettől a tanévtől a rendszeres testmozgás és az egészséges életmódra nevelés érdekében egy kondicionáló és rekreációs terem is kialakításra került. A tárgyi feltételek, a tanulást segítő eszközök köre folyamatosan bővül. A nagyobb tantermekben mindenhol van interaktív tábla, a kisebb termekben projektor és a tanításhoz szükséges további eszközök is biztosítva vannak.

Oktatásszervezés:

Intézményünk az 1971-72-es tanévben kezdte meg működését. Ebben a tanévben ünnepeljük fennállásának 50. évfordulóját, melynek alkalmából több programot is szervezünk. 1986-ban indult útjára egy szakmai fejlesztés, mely az emelt szintű idegen nyelvoktatást, a sokszínű szabadidős és fejlesztő-, tehetséggondozó tevékenységet, valamint a művészeti nevelést tűzte ki célul. Az idegen nyelv tanítása bontott csoportban a harmadik évfolyamon kezdődik emelt óraszámban.

2008/2009-es tanévben felmenő rendszerben bevezetésre került a magyar-angol két tannyelvű képzés. Ezekben az osztályokban tanuló diákok számára reális elvárás, hogy 8. osztályban középfokú nyelvvizsgát tegyenek. Az alsó tagozatos osztályokban angolul tanulják a készségtárgyakat és harmadiktól a környezetismeret tantárgyat. Felső tagozaton az 5-6. évfolyamokon a testnevelést, a természettudományt és civilizációt, 7-8. évfolyamokon a földrajzot, történelmet és civilizációt tanulhatják diákjaink angolul. Munkánkat anyanyelvi lektor segíti.

A számítástechnika oktatását 5. osztálytól csoportbontásban biztosítjuk tanulóinknak.

A tanórán kívüli szabadidős foglalkozások, szakkörök száma magas.

Iskolánkba 9 napközis csoport működik, az alsó tagozatban osztályonként önálló, az ötödik évfolyamon pedig összevont csoportban. A 6-8. évfolyamosok tanulószoba keretein belül készülhetnek a tanórákra. (Az intézmény honlapja)

Intézményünk rendszeres programjai: a színpadi est, a mikulás, a karácsonyi műsor, a ballagási ünnepély, színvonalas ünnepi műsorok, alapítványi bál és évente több rendezvény az iskolánk iránt érdeklődő nagycsoportos óvodásoknak és szüleiknek.

Munkánknak köszönhetően tanulóink tanulmányi és sportversenyeken kiemelkedő eredményeket érnek el, valamint jelentős hányada tanulmányait gimnáziumban, kis része szakgimnáziumban folytatja.

Intézményünk formális működését több dokumentum is szabályozza: elsősorban a közoktatási törvény, továbbá a szervezeti és működési szabályzat, a helyi tanterv, a házirend, a pedagógiai program, a munkaköri leírások. E dokumentumok együttes feladata biztosítani a zökkenőmentes működést. Ezek nagy része nyilvános, elérhető az iskola honlapján is. A házirendet minden tanév elején a tanulóknak és a szülőknek felolvassák az osztályfőnökök, kiemelve azokat a ré-

szeket, amelyeket esetlegesen módosítottak. Különösen fontos példásul a magatartás és szorgalom értékelésére vonatkozó szabályok átbeszélése, a mobiltelefon használatát érintő rendelkezések.

Quinn „versengő értékek” modellje azt vizsgálja, hogy az intézmények milyen értékek figyelembevételével törekszenek hatékonyságuk növelésére. (Serfőző, 2005) Véleményem szerint az én intézményemre leginkább a csapat, személyorientált kultúra (Team) jellemző. Teljes mértékben érződik az összetartozás, a kollégák egymás iránti támogatása, segítése. Az intézményvezető is csapatépítő, támogató. A tanév során több olyan esemény van, amely a közösségépítést segíti. Az előző tanévben például kibéreltünk egy tekepályát, és egy délutánt játékkal töltöttünk. Ebben a tanévben októberben egy pénteki délutánon kerékpártúrára mentünk. A tantestületi karácsonyunk is több éves hagyományt követ. A gyerekekhez hasonlóan pár héttel előbb kihúzzunk egy nevet, akit megajándékozunk, de további feltétel az, hogy a meglepetés mellé egy személyre szabott verset is kell írni, lehetőleg úgy, hogy annak szövegéből rájöjjön, kinek szól. Minden tanév végén elmegyünk kirándulni, akár több napra is. A névnaposokat mindig felköszöntjük, ők pedig megvendégelik a kollégákat. Szerintem a tantestületünkben jó léghő uralkodik. Az intézményvezető empatikus és nyitott a pedagógusok problémái iránt. A kollégák segítőkészsége is példaértékű, bárkinek bármilyen nehézsége támad, mindig azonnal érkezik segítség. Az intézményhez való kötődés kiterjed a tanulóira is. Kezdve azzal, hogy elsőként, amikor életük első iskolás tanévnyitóján vesznek részt, az ötödik évfolyamosok az iskola címerével díszített nyakkendőt kötnek a nyakukba. Ezt a nyakkendőt minden iskolai ünnepségen hordja minden diák és minden pedagógus is, valamint minden olyan versenyen, rendezvényen, ahol az iskolát képviselik. Vannak a tanulók számára is hagyományos események a tanév során, például Mikulás napjához és a farsanghoz kötve zenés-táncos délután. Mivel intézményünk arculatát alapvetően meghatározza az angol nyelv oktatása, ezért nagy hangsúlyt fektetünk az angolszász kultúra megismerésére is. Ennek fényében minden tanévben kiválasztunk egy angolszász ünnepet (Halloween, hálaadás, angolszász karácsony, stb.), és egy egész napos rendezvénysorozatot szervezünk köré játékokkal, feladatokkal. Az intézményi hagyományokból a szülők sem maradnak ki. Nyílt napon tanórát látogathatnak, az óvodáskorú gyermeket nevelő szülők, akik az intézmény iránt érdeklődnek, több rendezvényre is ellátogathatnak, mielőtt döntenek. Kiemelkedő jelentőségű a téli szünetet megelőző Zrínyi-est, amikor minden osztály teljes létszámmal fellép egy kisebb előadással a szülők számára. Továbbá sok éves hagyománya van a november hónapban megszervezett szülők báljának.

Az intézményhez való kötődésben és a szervezeti működésben kiemelt szerepe van a kommunikációnak. A legfontosabb kommunikációs csatorna az értekezlet. Nálunk havonta van egy hosszabb időtartamot felölelő munkaértekezlet. Ezen általában az iskolai élet aktuális problémáival és a leendő feladatokkal szoktunk foglalkozni. Többnyire demokratikus jellege van, a pedagógusok felvethetik a problémáikat és bátran tehetnek javaslatokat. A tanévnyitó, félévi és tanévzáró értekezletek már az intézményvezető frontális módon tartott értékelései. Nagyon gyakori, akár hetente több alkalommal is lehet egy-egy 10-15 perces gyors megbeszélés sürgős ügyekben szünetekben. Erről az iskolarádióon keresztül értesülnek a pedagógusok. Ezt tarthatja az intézményvezető, de kérheti akár egy munkaközösségvezető is. Nagyon gyakori a pedagógusok közötti esetmegbeszélés, amely akár egy szünet ideje alatt is megtörténhet. Ezek nagy részének egy-egy tanuló vagy egy teljes osztály a témája, ha az egyik pedagógus a beszélgetőfelek közül az osztályfőnök. Továbbá szakmai jellegű is lehet, mivel többen vagyunk ugyanolyan szakosok, és általában egyeztetni szoktuk a célokat, elvárásokat, a számonkérések anyagát egy évfolyamon belül. Bármilyen jellegű problémával felkereshető az intézményvezető is, az ajtaja mindenki számára nyitva áll. Hivatalos ügyek esetén működik az elektronikus levelezőrendszer is. Emailt kapunk a továbbképzések lehetőségéről, a versenyekről, valamint az összes tagintézményt érintő intézkedésekről a központi általános iskolától. Tantestületünknek van egy Messenger csoportja is, amely az azonnali üzenetküldést és reagálást teszi lehetővé. Rendkívül gyors és kényelmes megoldás, és a nem annyira hivatalos értesítések érkeznek itt, amely kizárólag a mi intézményünket érinti. A tanári szobában van egy üzenőtábla is. Erre függesztik ki a helyettesítést, egymás, az iskolapszichológus és a szociális segítő elérhetőségeit, a legközelebb esedékes iskolai programokat.

A diákok és tanárok közötti kommunikáció fő színtere a tanóra. Ez a legközvetlenebb, legszemélyesebb, legkötetlenebb. Gyakran folytatódik a szünetben is, a diákok sokszor keresik meg a szaktanárokat, az osztályfőnököket ügyes-bajos dolgaikkal. Iskolaidőn kívül a tanulókkal is van Messenger csoport, én osztályfőnökként is alkalmazom emlékeztetőként. A hivatalos értesítéseket, dolgozatbejelentéseket a Kréta felületén tesszük meg. Szülők és tanulók is innen értesülnek az érdemjegyekről, beírásokról. Sajnos azonban az a tapasztalatom, hogy a szülők nagy része nem használja a Kréta szülői felületét, a tanulói felületen tájékozódnak, a kettő azonban nem szolgáltat egyforma információkat. Szülő és pedagógus között a hivatalosan elfogadott kommunikációs forma ez lenne. De sokaknál technikai probléma, illetve a számítógép kezeléséhez szükséges elméleti háttértudás hiánya szab akadályt. Ezért a még hivatalosnak elfogad-

ható kategóriába sorolt emailt alkalmazom a szülőkkel való hivatalos kommunikációra. Az iskolavezetés hivatalos üzeneteit tudatom itt. Osztályfőnökként a szülőkkel is van egy Messenger csoport, amelyet alsó tagozatos korukban az egyik szülő készített, én pedig bekapcsolódtam felső tagozatos korukban. A kevésbé fontos, de mindenképpen visszajelzést igénylő információkat osztom meg itt, valamint az iskolai programokat. Van az osztálynak két szülői munkaközösségi tagja, ők is ide írják ki az SZMSZ üléseken elhangzottakat. A leggyorsabb kommunikációs csatorna továbbra is a telefonhívás, bár sokkal ritkábban fordul elő manapság. Betegségről, hiányzás okáról, iskolából kikérésről Messenger üzenetben kapok értesítést.

Az iskolai élet egy igen fontos problémája a házi feladat továbbítása a hiányzó tanulók felé. Nagyon nehézkesen működik annak ellenére, hogy számos lehetőség, felület áll rendelkezésre. Valamint a felső tagozatos tanulónak nagyrészt már van telefonja internet elérhetőséggel, ott-hon számítógépe. Mégis gyakran szembesülünk pedagógusként azzal, hogy hosszabb hiányzásról visszatérve az intézménybe sok hiányosság, pótolni való van, mert nem kapott értesítést a tananyagról a beteg diák. A helyzetet nagyon nehéz kezelni, mert mindenki bizonyítani tudja a maga igazát, a beteg tanuló, hogy kérte, az osztálytársak, hogy küldték, és valójában kiderül, hogy mindkét félnek van igazsága, és mégsem volt zavartalan az információáramlás. Leggyakrabban ott akad el a folyamat, hogy a beteg diák ír a gyerekek közötti csoportba, hogy VALAKI legyen szíves elküldeni a leckét. Ennek a szóhasználatnak pedig az a következménye, hogy mivel senki nem lett név szerint megkérve, mindenki a másakra vár. A másik lehetséges probléma azzal kapcsolatban merül fel, hogy nem minden tanulót tartanak a társai eléggé megbízhatónak, lelkiismeretesnek, mivel tudják róla, hogy még saját magának sem jegyzi fel a feladatokat, sokszor nem is csinálja meg, ezért az ilyen diákot nem is kérdezik meg a háziról. A dolog következménye az, hogy minden hiányzás esetén minden tanuló mindig ugyanattól a pár gyerektől szerzi be a tananyagot. Több hiányzó esetén ez viszont nagy teher, és ezt pedagógusként megértem. Valamint tudom, hogy a viszonzás fordított esetben nem működik. Ötödik, hatodikos korukban ezért több hiányzó esetén azt a módszert alkalmaztam, hogy már ott az iskolában, minden tanóra után én összegyűjtöttem az iskolában levő tanulóktól mindent, és egy közös üzenetben továbbítottam. Ez elég jól működött, de az önállóságra, felelősségvállalásra, feladattudatra való nevelés nem valósult meg. Ezért ebben a tanévben, hetedik évfolyamos korukban tanulópárokat, kis létszámú tanulócsoportokat alakítottam ki, akiknek egymás között kell átadni a házi feladatokat. Igyekeztem úgy, hogy minden csoportban legyen legalább egy, akire biztosan lehet számítani. Tapasztalatom szerint eddig jól működik, kisebb hiányosságok vannak. Egy esettel találkoztam az elmúlt hetekben, amikor a hiányzó tanuló szülője elégedetlen volt a

tanulópár által átadott feladatok minőségével, mennyiségével, ezért szülőként felvette a kapcsolatot egy másik tanulóval. Nyilván jót akart a saját gyermekének, nem akarta, hogy lemaradjon, és ez mindenképpen pozitív, de ez jellemzően az az eset, ami egy előzetes alkalommal fordítva nem működött. Számomra pedagógusként, felnőttként az érthetetlen, hogy tudom, hogy délutánonként, esténként játszanak, beszélgetnek egymással online felületen, van az egész osztálynak csoportja, amiben mindenki benne van, akkor mi az oka, hogy pont a legfontosabb dolgot nem adják át egymásnak. Érdeklődésemre persze a legáltalánosabb válasz, hogy a „másik sem mondta meg nekem, amikor én voltam beteg”.

Az online oktatás időszakában megismert Classroom felületet használom még munkám során a gyerekekkel való kapcsolattartásban, hosszabb határidős feladatokat küldök itt. Iskolánkban a tanulóknak nyolcadik évfolyamos korukban lehetőségük van középfokú nyelvvizsgát tenni angolból. A Classroom felületet arra használom, hogy konkrét középfokú írásbeli nyelvvizsga feladatokat küldök gyakorlás céljából, hogy ismerkedjenek a feladattípusokkal.

Összességében azt gondolom, hogy rengeteg lehetőség van a kommunikációra, és mindegyik támogatja az intézmény szervezeti működését. A rendszer minden résztvevője megtalálja azt a kommunikációs csatornát, amelyet használni tud, illetve amely az éppen aktuális információ átadására alkalmas. Azonban sokszor ez túl sok, akár szülő, akár pedagógus oldaláról tekintjük. A mai világban az a jellemző, hogy azonnal tudni és tudatni akar mindenki mindent, sajnos sokszor tekintet nélkül a napszakra, a másik fél életére, élethelyzetére, lehetőségeire. Persze a gyerekek érdekében nagyon fontos a kommunikáció a felek között, hisz ha nem tudunk egymásról, nem tudjuk a feladatainkat, az nehézséget okoz mindenkinek, de fontos lenne alkalmanként a mérlegelés, mielőtt telefont ragadunk.

Irodalomjegyzék

Serfőző Mónika: Az iskolák szervezeti kultúrája, http://real.mtak.hu/59013/1/EPA00011_iskolakultura_2005_10_070-083.pdf utolsó letöltés: 2022. 11. 20.

Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskola honlapja

<http://www.kaposvar.net/www.zrinyi-sulinet.hu/>

utolsó letöltés: 2022. 11. 20.

2. számú melléklet

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

Játékgyűjtemény

Tárgy: Drámajáték-vezetés, drámaóra-vezetés I.

Oktatók: Vancsuráné Sárközi Angéla, Farkas Beáta

Készítette: Hetényi-Csécs Tünde

FNDMKE

Kaposvár, 2023. 10. 31.

1. Hármas szójáték

A kezdő játékos megnevez három tárgyat. A következő játékos feladata, hogy olyan mondatot alkosson, amelyben ez a három szó megtalálható, majd ő adja meg az újabb szavakat. Lehet úgy is játszani, hogy azonos kezdőbetűvel nem három tárgy, hanem egy-egy tárgy, fogalom és személy nevét kell megadni.

2. Holnap, ha hozzád indulok

A gyerekek körben ülnek. Az első mondja: „Holnap, ha hozzád indulok, magammal viszek egy bőröndöt (vagy amit akar).” A második mondja: „Holnap, ha hozzád indulok, magammal viszek egy bőröndöt és egy kalapdobozt.” A harmadik megismétli a bőröndöt és a kalapdobozt és hozzáad valamit. A játék folytatódik, és mindenkinek a pontos sorrendben kell elsorolnia, hogy miket visz magával. Ha valaki hibázik, kiesik a játékból. Addig tart a játék, míg mindenki ki nem esett. Nehezíteni lehet azzal, hogy a különböző tárgyakat ábécérendben kell megnevezni.

3. Így hallottam...

Körben ül a csoport. Az első játékot a vezető kezdi. A mellette ülő játékos fülébe súg egy szót/ szókapcsolatot/ egyszerű mondatot/ összetett mondatot/ rövid szöveget. Olyan hangosan kell súgni, hogy a többiek ne hallhassák, de érthető legyen a szöveg. A vezető mellett ülő játékos a másik szomszédjának adja tovább az információt és így tovább, egészen addig, míg körbe nem ért a „hír”. Az utolsó játékos hangosan mondja a kapott információt, amit összehasonlítunk az eredetivel.

4. Igen, de...

Az egyik kérdez és a másik minden válasza így kezdődik: „Igen, de...” Például: „Nem ismerem magát valahonnan? Igen, de most én megyek. Maga ellopta a pénzem! Igen, de el is költöttem. Maga disznó! Igen, de ezt mindenki tudja:”

5. Adok neked

A gyerekek körben ülnek. Feladat: a játékvezető képzeletbeli dolgokat adogat a gyerekeknek, pl. egy könyvet. Erre mindegyik játékos úgy tesz, mintha könyvet olvasna. A következő mondata: „adok nektek egy könyvet és egy fésűt”. Mire mindenki úgy tesz, mintha olvasna, és közben fésülné a haját. Ezután: „adok nektek egy könyvet, egy fésűt és egy rágógumit”. Ekkor minden játékos úgy tesz, mintha könyvet olvasna, közben fésülködne, s rágná a rágót. És így folytatódik tovább a játék, amíg az egyik gyerek össze nem zavarodik, és nem tudja, hogyan tovább.

6. Letakarós játék

A gyermek néhány dolgot nézhet 15 másodpercig, majd letakarjuk ezeket a tárgyakat, képeket, és el kell mondania, hogy milyen tárgyakat látott, vagy hogy milyen sorrendben voltak. A tárgyakat időről időre cserélgetjük.

7. Mi változott?

A gyermekekkel közösen alaposan megfigyeljük a környezetünket, esetleg hangosan el is mondhatjuk egy-egy játék vagy bútor helyét. A csoportszoba berendezései, játéakai közül valaminek a helyét megváltoztatjuk – közösen – úgy, hogy 1-2-3 gyereket megkérünk, hogy menjenek ki a helyiségből. Amint visszahívtuk őket, nekik kell kitalálni, hogy mi változott meg. Lehet úgy is, hogy egy gyermek sem nézi, mit változtattunk meg, megkérjük őket, fordítsanak hátat.

8. Találd ki, ki vagyok!

Mindenki becsukja a szemét. A pedagógus körbejár, és akinek megérinti a hátát, valamilyen állathangon megszólal. A létszámot, a nehézségi fokot a pedagógus szabályozza. Amikor végigérték, vagy sorrendben visszamondják a gyerekek az állathangokat, vagy kitalálják, hogy melyik állathangot melyik gyermek szólaltatta meg.

9. Történetkirakás–mesélés

Különböző képekből történetek kirakása, mesélése, egyénileg vagy kiscsoportos keretek között. Változata: minden gyerek kap egy mondatot egy papíron, és közösen kell összeállítani a történetet.

10. A Hottentották királya

A játékosok megállapodnak abban, hogy a Hottentották királya melyik betűt nem szereti. A játékvezető ezután kérdéseket tesz fel, amelyeket úgy kell megválaszolni, hogy az adott betű ne legyen benne. Pl.: a Hottentották királya nem szereti a „k” betűt. „Mit adsz neki enni? Mit olvas? Hova megy kirándulni?”

+1.Közmondás elrejtése

Valaki kimegy a teremből. A többiek választanak egy közmondást, kiosztják egymás között a szavait. A visszatérő játékos kérdéseket tesz fel, és a játékosoknak úgy kell válaszolni, hogy a szó benne legyen. Az megy ki a következő körben, akinél kitalálta a kérdező a közmondást.

Felhasznált irodalom

Bubernik Eszter: Drámajátékok <https://docplayer.hu/622465-Osszeallitotta-bubernik-eszter.html> Utolsó letöltés: 2023. 10. 31.

Fejlesztők lapja: Drámajátékok <https://www.fejlesztoklapja.hu/dramajatek.html> Utolsó letöltés: 2023. 10. 31.

Gyakorlati ötletgyűjtemény Játékok, módszerek, eszközök https://raabe.hu/download/HU-Practical_ideas.pdf Utolsó letöltés: 2023. 10. 31.

3. számú melléklet

MATE Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

Kérdőív a digitális eszközök használatáról diákok körében

Tárgy: A pedagógiai gyakorlatot támogató kutatások

Oktató: Dr. Kontra József

Készítette: Hetényi-Csécs Tünde

FNDMKE

Kaposvár, 2023. 04. 11.

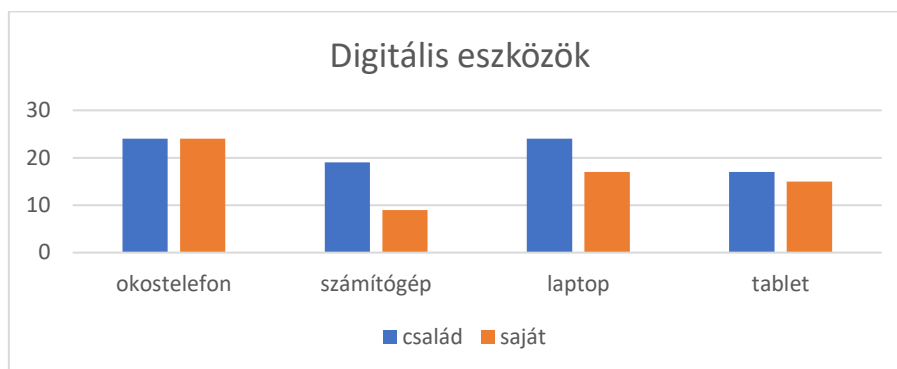
Pedagógusként azt tapasztalom, hogy a gyerekek szeretik a digitális eszközöket, egyre kisebb korban kapják meg az első számítógépüket, okos telefonjukat. Nagyon sok időt töltenek el ezek használatával, szinte alig akarják letenni. Bármerre nézünk, mindenhol azt látjuk, hogy telefon van a kezükben. Leggyakrabban játéokra, zenehallgatásra, filmnézésre, kapcsolattartásra használják. Saját tanítványaim körében is azt tapasztalom, hogy minden pillanatot kihasználják, még akár a büntetés vállalása mellett is. Intézményünk házi rendje értelmében 7.50-ig, a jelző csengetésig szabad telefonozni, utána kikapcsolt állapotban a táskában kell lennie. Külön engedély nélkül a tanórák végeztével lehet újra használni. A külön engedély azt jelenti, hogy ha a szülőnek szeretne telefonálni, és szól a tanuló, akkor azt megengedjük, illetve tanórán, ha olyan a feladat, akkor segítségként be lehet kapcsolni. Sajnos, mint fentebb említettem, ezeket a szabályokat sokan megszegik, még úgy is, hogy tudják, osztályfőnöki figyelemzés jár érte. Az iskolában tanórán számítógépet, iskolai tabletet, interaktív táblát, projektort használnak a pedagógusok és a tanulók is a tanulás támogatása érdekében.

A kutatás

Kutatásom témájának a digitális eszközök használatával kapcsolatos szokásokat választottam. Ehhez egy önkitöltős kérdőívet készítettem, amely 16 kérdést tartalmazott. (Melléklet) Azért választottam ezt a módszert, mert egyidőben bármennyi diákkal elvégezhető. A kérdések között volt rövid, egy szavas választ igénylő, hosszabb, több mondatos választ igénylő, valamint többszörös választás típusú kérdés. Saját 7. évfolyamos osztályom tanulóival töltettem ki névtelenül, írásos formában. Arra kerestem a választ, hogy a családokban mennyire vannak jelen a digitális eszközök, a gyerekeknek sajátja van-e, mire használják az internetet, mennyit használják az eszközöket, vannak-e szabályok otthon, valamint a tanulási folyamatban mennyire találják hasznosnak. Előzetesen azt az eredményt vártam, mivel osztályfőnökként elég jól ismerem a diákokat, hogy vannak saját eszközeik, több is, korlátlanul használják otthon az internetet gyakorlatilag állandóan, szabályok nincsenek, vagy nagyon minimális, valamint elsősorban szórakozásra. A kérdőívet egy osztályfőnöki óra alatt töltötték ki önállóan, minimális tanári magyarázattal, segítséggel.

Az eredmény

24 tanuló töltötte ki a kérdőívet, 7. osztályosok, 13-14 évesek. 15 diák családjában mind a négy (okostelefon, számítógép, laptop, tablet) digitális eszköz megtalálható. A többieknél tablet vagy számítógép nincs, vagy egyik sem. Laptop és okostelefon minden családban van. Öt tanulónak mind a négy eszközből van sajátja, a többieknek minimum kettő, két gyereknek csak saját okostelefonja van. (1. ábra)

1. ábra (saját)

Digitális eszközök a családban

Heten nem emlékeznek rá, mióta használnak számítógépet, a többiek változó életkort jelöltek meg, 7-11 éves korig. A 6. és 7. kérdésekre 100%-os igen válasz érkezett, tehát minden családban van internet, és minden gyereknek a saját szobájában is elérhető a szolgáltatás. Nagyon kíváncsi voltam a 8. kérdés válaszaira, hogy mennyire szólnak bel a szülők az internettel, digitális eszközzel eltöltött idő hosszába, valamint vannak-e szabályok a családban. A szabályok alatt értettem az időre vonatkozó korlátozásokat, vagy valamilyen más elvárás teljesítéséhez kötött szabályt, például tanulmányi eredmény, otthoni segítség, stb, illetve arra vonatkozó korlátozást, hogy milyen oldalakat látogathat a gyerek a Szülői felügyelet beállításával. 13 tanuló családjában egyáltalán nem szólnak bele mennyi ideig játszik a telefonján, tabletjén, és semmilyen szabály, korlátozás sincs. Ketten említették, hogy amíg jó jegyeket kapnak, nem tiltják el őket. 7 diák említette meg, hogy az idejük korlátozva van, csak tanulás után lehet, max. 2 órát hétköznap, 4 órát hétvégén, és szintén két tanuló említett szabályt is, egyikük, hogy közös étkezés alkalmával tilos a családjukban telefonozni, másuknál este 7 órakor elveszik a digitális eszközöket, kikapcsolják az internetet. A kérdőíven nincs ilyen kérdés, csak miután szembesültem a válaszokkal kérdeztem meg, hogy van-e, aki a szülei tudtál kívül például lefekvés után titokban telefonozik, voltak többen. A 9. feladatban többet is lehetett választani a felsorolásból, hogy mire használják a digitális eszközöket. (2. ábra)

2. ábra (saját)
Használati szokások

A diagramról leolvasható, hogy az összes gyerek aláhúzta a beszélgetést és a közösségi oldalak használatát. Elég magas számban hallgatnak zenét így, valamint az iskolába kiselőadást, gyűjtő munkát készítenek. Kevesebben játszanak, mint vártam, körülbelül ugyanennyien néznek filmet, vagy nézelődnek, olvasgatnak csak. Nagyon kevesen olvasnak például letöltött könyvet. Mindössze ketten írtak egyéb választ, ők rajzolásra, képszerkesztésre használják a laptopjukat. A 10. kérdésnél 22-en leírták, azt, ami az intézmény házi rendjében van, dolgozatom elején említettem is. Kiegészítették azzal, hogy informatika órán az iskolai gépeket lehet használni. Néhányan megemléstették az interaktív táblát is. Két diák szerint semmilyen digitális eszközt nem használnak a tanórákon, saját telefont viszont lehet, és nincsenek szabályok. Mivel a kérdőív anonim, nem tudhatom, kik írták ezt, de szintén a dolgozatom elején említettem, hogy vannak tanulók, akik rendszeresen megszegik a telefonozásra vonatkozó szabályokat. A 11. kérdés bővebb kifejtését kéri az iskolai digitális eszközhasználatnak. Több lehetőséget is alá lehet húzni, informatika órán kívül mire használják az iskolában az eszközöket. 15-18 tanuló jelölte meg a vázlatírás, videónézés a tananyaggal kapcsolatban, gyakorlófeladatok megoldása és gyűjtőmunka lehetőségeket. Néhányan a filmnézést is. Ketten adtak más választ, ritkán játszani lehet. Érdekesnek találtam, hogy az a két tanuló, akik az előzőnél azt írták, semmit nem használnak az iskolai tanórákon, itt többet is bejelöltek. Megfogalmazódott bennem az a lehetőség, hogy nem vették komolyan a kérdőívet.

A 12. kérdés arra vonatkozott, hogy jobban érthető-e a tananyag, jobban figyel-e a tanuló, ha számítógép is segíti a tanári magyarázatot. Ketten nem válaszoltak erre. 10 tanuló nemet írt, azzal indokolták, hogy a tanári magyarázatot jobban értik, szeretik. 12 diák pedig igent válaszolt, nekik könnyebb, ha van számítógépes kiegészítés.

Arra a lehetőségre, hogy örülnének-e több számítógéppel megoldható házi feladatnak, 15-en igennel, 8-an nemmel feleltek, egy tanuló nem válaszolt.

A 14. kérdésnél körülbelül le kellett írni, hogy hány órát tölt telefonozással, számítógépezéssel hétköznap és hétvégén. Ketten csak annyit válaszoltak, hogy sokat. A többiek hétköznapra átlagosan 2-3 órát, hétvégre 5-6 órát írtak.

Kíváncsi voltam arra is, hogy milyen más szabadidős tevékenységgel foglalják le magukat a gyerekek. A 24 tanulóból 21 versenyszerűen sportol, rengeteg időt töltenek el az edzéseken. Hétköznap már csak a tanulásra jut idejük. Hétvégén találkoznak a barátaikkal, távolabbi családtagokkal, kirándulnak. Egy-egy tanuló olvas, rajzol, zenél, fotóz, süt és főz.

A 16. kérdés ismét több választásos volt, mely állításokat tartják igaznak magukra. Az állításaim egyre része arra utalt, hogy technikailag is értenek a számítógéphez, vagy csak használói az eszköznek, mennyire tudják elképzelni a napjaikat internet, digitális eszköz nélkül, valamint mennyire ügyelnek néhány illemszabályra. 23 tanulónak nem okoz gondot az informatikai eszközök használata. 14-en szeretik is az informatika tantárgyat. Viszont, ha problémájuk akad, azt nem tudják megoldani 17-en, és másoknak sem tudnak segíteni. 15-en segítséget kérnek valakitől. 19 diák nem tudja elképzelni a napját internet nélkül, 22-en nem mennének el hosszabb időre olyan helyre, ahol nincs internet-elérhetőség. Saját bevallása szerint 19 diák azonnal a telefonját veszi kézbe, amint van egy kis szabadideje. Az osztály fele tartja csak be a telefonhasználatra vonatkozó illemszabályokat társaságban, valamint nyilvános helyen. Ez utóbbit én is tapasztaltam, az orvosi rendelőben várakozás közben többször kellett szólnom, hogy halkítsák le a telefonjukat.

Előzetes feltevésemnek megfelelően minden tanulónak van valamilyen okos eszköze, némelyeknek több is. Minden családban van internet, a gyerekeknek a saját szobájában is elérhető. Válaszaik alapján minimális kivételtől eltekintve korlátozás és szabályok nélkül használhatják a digitális eszközeiket és az internetet, gyakorlatilag bármikor. Az eredmények alapján a gyerekek mindennapjaiban meghatározó tényező ez a tevékenység. Az a tény, hogy az osztályom tanulói aktív sportolók, és sok időt töltenek az edzésen, csökkenti a telefonozással töltött időt legalább hét közben. Bár az a kevés, ami erre jut hétköznap kikapcsolódásként, talán nem is

sok. Az, hogy az iskolában úgy tűnik a pedagógusok számára, hogy folyamatosan keresik a lehetőséget a telefonozásra, talán annak a következménye, hogy valójában délután sem érnek rá erre. Az eredmények alapján zömében szórakozásra használják, de az osztályban tanító pedagógusok visszajelzéséből tudom, hogy iskolai feladatokat is készítenek, például Power Point bemutatókat. Azonban saját bevallásuk szerint a számítástechnika és a számítógép elméleti ismeretei nehézséget okoznak számukra. Ha probléma adódik, akkor sem kíváncsiságból, sem saját digitális kompetenciájuk fejlesztése érdekében sem néznek utána a megoldásnak. Ez tapasztalható volt az online oktatás időszakában is. Ha technikai akadály volt az órákra való csatlakozásnak, akkor egyszerűen nem vettek részt rajta, a segítségnyújtást elutasították, mondván, hogy úgysem tudják, maguk pedig nem próbálták elhárítani az akadályt. Úgy gondolom, hogy ha az iskolai tanórákon többet használnánk digitális eszközöket, akkor lehetőség lenne a tanulók technikai ismereteinek és a digitális kompetenciájának fejlesztésére. A mai korban nem lehet kizárni a tanítási-tanulási folyamatból a digitális eszközöket, de be kell tartani az arányokat. Váljon a gyerek hasznára, legyen része a tanulási folyamatának. Az otthon játékkal, beszélgetéssel, közösségi oldalak használatával töltött időt pedig a szülő tudja ellenőrizni.

A mai gyerekeket nagyon korán utoléri a technikai fejlődés eredményei és hatásai, akár akarják a felnőttek, akár nem. Kikerülhetetlen. Mivel ebbe születnek, és ebben nőnek fel, elképzelhetetlen számukra, hogy milyen volt, amikor még nem voltak. Már a legkisebbek is telefont kapnak a kezükbe például egy gyerekorvosnál, vagy egy boltban várakozva azzal az indokkal, hogy csendben maradjanak. Nagyon nagy nyomás a társadalom részéről is, mert egy szülő hiába akarja minél tovább húzni a „kütyümentes” éveket, a gyerekek már az óvodában hallják a társaiktól, és megkezdődik a „persze, neki van, ő kapott” vita. Iskolás korban pedig hozzászoknak, hogy nem kell a könyvtárba menni egy kiselőadáshoz anyagot gyűjteni, nem kell ki-nyitni a lexikont, szótárat egy szómagyarázatért, a válasz azonnal érkezik a telefonjukról. Valójában saját szüleiktől is ezt látják, és nem tudják elfogadni azt a magyarázatot, hogy munka-eszköznek használják.

Szerintem nagyon fontos lenne a szülők részéről a következetes szabályrendszer megalkotása már kicsi korban, hogy mire nagyobb lesz, és már egyedül dönthet arról, hogy mire keres rá az interneten, mit néz meg, mit tölt le, tudja, hogy mire nem szabad rákattintani, mire figyeljen és mikor kérjen segítséget. Sajnos ezekben a kérdésekben a szülők nem egységesek. Emiatt pedig újra oda jutunk, hogy „persze, neki megengedik a szülei”. A szabályok mellett megoldás

lehet a minőségi idő biztosítása a gyerekeknek, sport, közös programok családdal, barátokkal. Elkerülhető lenne az elszigetelődés, nem ücsörögnének egész nap a szobájukban.

Sokszor lehet hallani pszichológusok véleményét is a témában. Ők általában károsnak vélik a számítógépes játékokat, a virtuális világot. Azt mondják, hogy túl sok és túl gyorsan érik az ingerek a gyerekeket a digitális eszközökön keresztül, ennek következtében a való világot ingerszegénynek, unalmasnak találják. Rossz hatással van a figyelmükre, mert ha sokat kell várni az új információra a valóságban, nem képesek türelemmel kivárni. Ugyancsak a türelmüket veszítik azzal is, hogy a virtuális játékokban azonnali választ kapnak a teljesítményükre, az iskolában viszont ez nem mindig lehetséges. Úgy gondolom, mint említettem, kikerülhetetlen, de gyerekkorban fontos lenne a mértékletesség és a minőség.

Felhasznált irodalom:

Kontra József: A pedagógiai kutatások módszertana
<https://mek.oszk.hu/12600/12648/12648.pdf> Utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

Dorner László, Hatvani Andrea, Taskó Tünde, Soltész Péter, Estefánné Varga Magdolna, Dávid Mária: IKT-használat 10–18 éveseknél <http://real.mtak.hu/35612/1/0016.2016.71.1.2.pdf>
Utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

MELLÉKLET

Kérdőív

1. Hány éves vagy? _____
2. Milyen eszközöket van otthon a családban? (többet is aláhúzhatsz)
okostelefon számítógép laptop tablet
3. (Többet is aláhúzhatsz) Van-e saját:
okostelefonod számítógéped laptopod tableted
4. Hány éves korod óta használod számítógépet? _____
5. Hány éves korodban kaptad az első mobiltelefonodat? _____
6. Van-e otthon internet-elérhetőségek? _____
7. A saját szobádban van-e internet-elérhetőség? _____
8. Beleszólnak-e a szüleid, hogy mennyi időt tölthetsz számítógép vagy más, internetezésre alkalmas eszköz használatával szabadidődben? Vannak-e szabályok erre otthon?

9. Mire szoktad használni otthon ezeket az eszközöket? (többet is aláhúzhatsz)

játék
tanulás (pl.: gyűjtő munka, kiselőadás készítése)
olvasás (letöltött könyv)
beszélgetés (chat)
közösségi oldal használata (pl. Facebook, Instagram, egyéb)
zenehallgatás
filmnézés
zene, film letöltése
nézelődés, olvasgatás az interneten
más válasz:

10. Használhattok-e az iskolában digitális eszközöket? Sajátot vagy az iskoláét? Vannak-e szabályok?

**11. Az iskolában mire használjátok a digitális eszközöket az informatika órán kívül?
(többet is aláhúzhatsz)**

arról írjuk le a vázlatot, feladatokat.
videókat nézünk a tananyaggal kapcsolatban
filmeket nézünk
gyakorló feladatokat oldunk meg az interaktív tábla vagy a telefonunk segítségével
gyűjtőmunkát végzünk órán az internet segítségével
más válasz:

12. Ha az órán számítógépet használtok (informatika órán kívül) jobban figyelsz-e, könnyebben megérted-e a tananyagot?

13. Szeretnéd-e, ha több számítógépen végezhető házi feladatot kapnál?

14. Körülbelül mennyi időt töltesz egy hétköznapi és egy hétvégi napon számítógépezéssel vagy telefonozással?

15. Sorold fel, milyen más tevékenységekkel töltöd el a szabadidődet egy héten és kb. mennyi időt foglalkozol ezekkel (például olvasás, sportolás, nem számítógépes játék, találkozás barátokkal, családtagokkal, stb)?

16. Húzd alá, melyik állítások igazak rád!

Számomra nem okoz gondot az informatikai eszközök használata.
Szeretem az informatika tantárgyat.
Ha problémám akad, utánaolvasok, és magam oldom meg.
Másoknak is tudok segíteni a nehézségekben, mert értek is a számítógéphez.
A technikai problémákat nem tudom megoldani, olyankor segítségre van szükségem.
Nem tudom elképzelni egyetlen napomat sem internetezés nélkül.
Nem mennék el hosszabb időre olyan helyre, ahol nincs internet-elérhetőség.
Ha egy kis szabadidőm van, azonnal a telefonomat veszem elő.
Társaságban, családi események alkalmával udvariasságból nem telefonozok.
Nyilvános helyen tekintettel vagyok másokra, nem hallgok hangosan zenét, nem nézek videót a telefonomon.

4. számú melléklet

Saját fotó, készült: 2023. 11.25.

Saját fotó, készült: 2023. 11.25.

Saját fotó, készült: 2023. 11. 25.

Saját fotó, készült: 2023. 11. 25.

NYILATKOZAT

a portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Hetényi-Csécs Tünde
A Hallgató Neptun kódja: FNDMKE
A dolgozat címe: A drámapedagógia eszközeinek alkalmazása
a közösségfejlesztésben
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Gyermeknevelési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024. április 10.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Hetényi-Csécs Tünde (hallgató Neptun azonosítója: FNDMKE) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2024. április 10.

belső konzulens